

BOSNA I HERCEGOVINA

Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Конкуренцијски савет

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large 'U' shape followed by a horizontal line and a short vertical stroke.

РЈЕШЕЊЕ

по Захтјеву Удружења приватних поштанских оператора, Тешањска 24а, 71000 Сарајево против привредних субјеката ЈП „БХ Пошта“ д.о.о. Сарајево, Поште Српске а.д. Бања Лука и ЈП „Хрватска пошта“ д.о.о. Мостар

Сарајево
јуни 2019. године

Број УП-03-26-3-040-75/18
Сарајево, 03.06.2019. године

На основу члана 25. став (1) тачка е), члана 42. став (1) а у вези с чланом 4. став 1. и чланом 10. став 2. Закона о конкуренцији („Службени гласник БиХ“, бр. 48/05, 76/07 и 80/09) и члана 193. став (2) Закона о управном поступку („Службени гласник БиХ“, бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16) у поступку покренутом по Захтјеву за покретање поступка Удружења приватних поштанских оператера, Тешањска 24а, 71000 Сарајево путем Заједничке адвокатске канцеларије „Јасмир Муратовић, Тања Хаџагић и Илвана Биједић“, Радићева 17, 71000 Сарајево против привредних субјеката ЈП „БХ Пошта“ д.о.о., Обала Кулина Бана 8, 71000 Сарајево, Предузећа за поштански саобраћај а.д. – „Поште Српске“ а.д. Краља Петра I Карађорђевића 93, 78000 Бања Лука и ЈП „Хрватска пошта“ д.о.о., Твртка Милоша бб, 88000 Мостар ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став 1. тачка а) и д) и утврђивања злоупотребе доминантног положаја у смислу члана 10. став 2. тачка а) и ц) Закона о конкуренцији као и повреде члана 9. став 1. тачке а), б), ц), и г). Одлуке о дефинисању категорија доминантног положаја („Службени гласник БиХ“, бр. 18/06 и 34/10) као и утврђивања постојања забрањене концентрације у смислу члана 13., у вези са чланом 12. став 1. тачка ц) Закона о конкуренцији, за примљеног под бројем: УП-03-26-3-040-1/18 дана 22.10.2018. године, Конкуренијски савјет на 54. (педестчетвртој) сједници одржаној дана 03.06.2019. године, је донио

РЈЕШЕЊЕ

1. Одбија се Захтјев за покретање поступка Удружења приватних поштанских оператера, Тешањска 24а, 71000 Сарајево против привредних субјеката ЈП „БХ Пошта“ д.о.о., Обала Кулина Бана 8, 71000 Сарајево, Предузећа за поштански саобраћај а.д. – „Поште Српске“ а.д. Краља Петра I Карађорђевића 93, 78000 Бања Лука и ЈП „Хрватска пошта“ д.о.о., Твртка Милоша бб, 88000 Мостар ради утврђивања постојања забрањеног споразума у смислу члана 4. став 1. тачка а) и д), као неоснован.
2. Одбија се Захтјев за покретање поступка Удружења приватних поштанских оператера, Тешањска 24а, 71000 Сарајево против привредних субјеката ЈП „БХ Пошта“ д.о.о., Обала Кулина Бана 8, 71000 Сарајево, Предузећа за поштански саобраћај а.д. – „Поште Српске“ а.д. Краља Петра I Карађорђевића 93, 78000 Бања Лука и ЈП „Хрватска пошта“ д.о.о., Твртка Милоша бб, 88000 Мостар ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја у смислу члана 10. став 2. тачка а) и ц) Закона о конкуренцији као и повреде члана 9. став 1. тачке а), б), ц), и г) Одлуке о дефинисању категорија доминантног положаја, као неоснован.
3. Одбија се Захтјев за покретање поступка Удружења приватних поштанских оператера, Тешањска 24а, 71000 Сарајево против привредних субјеката ЈП „БХ Пошта“ д.о.о., Обала Кулина Бана 8, 71000 Сарајево, Предузећа за поштански

саобраћај а.д. – „Поште Српске“ а.д. Краља Петра I Карађорђевића 93, 78000 Бања Лука и ЈП „Хрватска пошта“ д.о.о., Твртка Милоша бб, 88000 Мостар ради утврђивања утврђивања постојања забрањене концентрације у смислу члана 13., у вези са чланом 12. став 1. тачка ц) Закона о конкуренцији, као неоснован.

4. Налаже се Удружењу приватних поштанских оператера, Тешањска 24а, 71000 Сарајево да надокнади трошкове поступка ЈП „БХ Пошта“ д.о.о., Обала Кулина Бана 8, 71000 Сарајево у укупном износу од 1.591,20 (хиљадупетстотина деведесетједна и 20/100) КМ и ЈП „Хрватска пошта“ д.о.о., Твртка Милоша бб, 88000 Мостар у укупном износу од 364,00 (трисотинешездесетчетири и 0/100) КМ, у року од у року од 8 (осам) дана од дана пријема овог Рјешења.
5. Ово Рјешење је коначно и биће објављено у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласницима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкуренијски савјет је дана 22.10.2018. године, запримио под бројем: УП-03-26-3-040-1/18 Захтјев за покретање поступка (у даљем тексту: Захтјев) поднесен од стране Удружења приватних поштанских оператера, Тешањска 24а, 71000 Сарајево (у даљем тексту: Удружење или Подносилац захтјева) путем Заједничке адвокатске канцеларије „Јасмир Муратовић, Тања Хацагић и Илвана Биједић“, Радићева 17, 71000 Сарајево против ЈП „БХ Пошта“ д.о.о., Обала Кулина Бана 8, 71000 Сарајево (у даљем тексту: БХ Пошта), Предузећа за поштански саобраћај а.д. – „Поште Српске“ а.д. Краља Петра I Карађорђевића 93, 78000 Бања Лука (у даљем тексту: Поште Српске) и ЈП „Хрватска пошта“ д.о.о., Твртка Милоша бб, 88000 Мостар (у даљем тексту: ХП Мостар) ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став 1. тачка а) и д) и злоупотребе доминантног положаја у смислу члана 10. став 2. тачка а) и ц) Закона о конкуренцији (у даљем тексту Закон) и повреде члана 9. тачке а., б., ц., и г. Одлуке о дефинисању категорија доминантног положаја (у даљем тексту Одлука). Такођер, наведено Удружење сматра да су наведени привредни субјекти извршили и (забрањену) концентрацију у смислу члана 13., у вези са чланом 12. став 1. тачка ц) Закона.

Увидом у поднесени Захтјев, Конкуренијски савјет је утврдио да исти није комплетан и уредан, у смислу члана 28. Закона, те је затражио допуну истог актом број: УП-03-26-3-040-2/18 од 25. 10.2018. године.

Подносилац Захтјева је поднеском запримљеним под бројем: УП-03-26-3-040-3/18 дана 02.11.2018. године доставио тражене податке/документацију.

Комплетирањем Захтјева, Конкуренијски савјет је Подносиоцу захтјева издао Потврду о пријему комплетног и уредног Захтјева, у смислу члана 28. став (3) Закона, број: УП-03-26-3-040-4/18 дана 04.12.2018. године, те исту доставило Подносиоцу захтјева актом број: УП-03-26-3-040-5/18.

1. Странке у поступку

Странке у поступку су Удружење приватних поштанских оператера, Тешањска 24а, 71000 Сарајево, ЈП „БХ Пошта“ д.о.о., Обала Кулина Бана 8, 71000 Сарајево, Предузеће за

поштански саобраћај а.д. – „Поште Српске“ а.д.. Краља Петра I Карађорђевића 93, 78000 Бања Лука и ЈП „Хрватска пошта“ д.о.о., Твртка Милоша бб, 88000 Мостар.

1.1. Подносилац захтјева

Удружење приватних поштанских оператера је уписано у регистар удружења код Министарства правде Босне и Херцеговине под регистарским бројем 2206 Књига I Регистра дана 20.08.2018. године са сједиштем Тешањска 24а, 71000 Сарајево.

Даном уписа у Регистар удружења код Министарства правде Босне и Херцеговине, Удружење је стекло својство правног лица и има слободу дјеловања на цијелом подручју Босне и Херцеговине, искључиво под регистрованим називом.

Циљеви и дјелатности Удружења између осталог, су: рад за заштиту корисника Удружења, поштовањем аката и Удружења и важећих прописа, именовање представника Удружења за сарадњу са јавним органима власти на свим нивоима у БиХ, као и за сарадњу са међународним асоцијацијама и удружењима, те заштиту интереса чланова Удружења што укључује али се не ограничава на остваривање комуникације са законодавном и извршном влашћу на свим нивоима у БиХ, сарадња са регулаторним тијелима и др.

Поменуто удружење основали су привредни субјекти чији је основни капитал у приватном власништву и то: „*A2B Express delivery*“ д.о.о. Браће Мулића 48, 71000 Сарајево, „*In Time*“ д.о.о. Браће Баљић 1А, 71000 Сарајево, „Еуро Ехпрес“ д.о.о. Јована Дучића 23А, 71000 Бања Лука, и „*Express One*“ д.о.о. Рајловачка бб, 71000 Сарајево који између осталог, обављају дјелатност курирских услуга на цијелој територији Босне и Херцеговине.

1.2. Противне стране

1.2.1. Привредни субјекат Предузеће за поштански саобраћај Републике Српске а.д. Бања Лука

Привредни субјекат Предузеће за поштански саобраћај Републике Српске а.д. Бања Лука (Поште Српске) уписан је у судски регистар Округног привредног суда у Бања Луци под матичним бројем: 01878182.

Према јавно доступним подацима основан 10. децембра 1996. године, након раздвајања некада заједничког ПТТ система Републике Српске на два привредна субјекта ЈОДП Поште Српске и ЈОДП Телеком Српске, те 2002. су се трансформисали у акционарско друштво са већинским власничким удјелом државе од 65% капитала, 20% удјела акција ваучер понуде, 10% Фонда ПИО, док акције Фонда за реституцију заузимају 5% капитала.¹

Према подацима из Регистра овлаштења ЈПО² Агенције за поштански саобраћај БиХ, Поште Српске баве се пружањем поштанских услуга утврђеним чланом 5., 6., 7. и 8 Закона о поштама Босне и Херцеговине.

¹ Преузето са веб странице www.postesrpske.com

² Преузето са веб странице Агенције за поштански саобраћај БиХ www.rap.ba

1.2.2. Привредни субјекат ЈП „БХ Пошта“ д.о.о., Обала Кулина Бана 8, 71000 Сарајево

Привредни субјекат ЈП „БХ Пошта“ д.о.о., Обала Кулина Бана 8, 71000 Сарајево (у даљем тексту: БХ Пошта) уписан је у судски регистар Опћинског суда у Сарајеву под матичним бројем: 65-01-0676-11.

Према јавно доступним подацима 20. децембра 2001. године доноси се одлука о подјели ПТТ-а БиХ на два предузећа – БХ Пошту и БХ Телеком.

БХ Пошта послује самостално, као друштво са ограниченом одговорношћу чији је оснивач Федерација БиХ са власничким удјелом од 100% капитала.

Према подацима из Регистра овлаштења ЈПО Агенције за поштански саобраћај БиХ, БХ Поште баве се пружањем поштанских услуга утврђеним чланом 5., 6., 7. и 8 Закона о поштама Босне и Херцеговине.

1.2.3. Привредни субјекат ЈП „Хрватска пошта“ д.о.о., Твртка Милоша бб, 88000 Мостар.

Привредни субјекат ЈП „Хрватска пошта“ д.о.о., Твртка Милоша бб, 88000 Мостар (у даљем тексту: ХП Мостар) уписан је у судски регистар Опћинског суда у Мостару под матичним бројем: 1-10867.

ХП Мостар организован је као друштво са ограниченом одговорношћу чији су оснивачи Федерација БиХ са власничким удјелом од 62,76% капитала, Хрватска пошта д.д. Загреб са 6,95% капитала и Хрватске телекомуникације д.д. Загреб са 30,29% капитала.

Према подацима из Регистра овлаштења ЈПО Агенције за поштански саобраћај БиХ, БХ Поште баве се пружањем поштанских услуга утврђеним чланом 5., 6., 7. и 8 Закона о поштама Босне и Херцеговине.

2. Правни оквир предметног поступка

Конкуренијски савјет је у току поступка примијенио одредбе Закона о конкуренцији, Одлуке о утврђивању релевантног тржишта („Службени гласник БиХ“, бр. 18/06 и 34/10), Одлуке о дефинисању категорија доминантног положаја („Службени гласник БиХ“, бр. 18/06 и 34/10), као и одредбе Закона о управном поступку („Службени гласник БиХ“, бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), у смислу члана 26. Закона о конкуренцији.

Конкуренијски савјет је примијенио и одредбе Закона о поштама Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број: 33/05), Закон о поштанским услугама Републике Српске („Службени гласник РС“, број: 30/10 и 38/10), Закон о поштанском промету ФБиХ („Службене новине ФБиХ“, број: 76/04), Правилник о општим увјетима за пружање поштанских услуга у ФБиХ („Службене новине ФБиХ“, број: 04/7), Посебни услови за вршење поштанских услуга („Службени гласник РС“, број: 130/11), Одлука о јединственој тарифној политици за резервисане поштанске услуге на подручју Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број: 59/11), Методологију за обрачун трошкова завршне фазе у међуоператорском поштанском промету и терминалних и транзитних трошкова у међународном поштанском промету („Службени гласник БиХ“, број: 52/11), Цјеник

резервираних поштанских услуга у унутарњем промету («Службени гласник РС», број: 38/10).

Споразум о стабилизацији и придруживању између европских заједница и његових држава чланица, с једне стране и Босне и Херцеговине с друге стране („Службени гласник БиХ – међународни уговори“ бр. 10/08), (у даљем тексту: Споразум о стабилизацији и придруживању) одредба чл. 71. о примјени критеријума и правне стечевине Европске уније, те члана 43. став (1) Закона, које омогућује Конкурентијском савјету у сврху оцјене даног случаја, да се може користити судском праксом Европског суда правде и одлукама Европске комисије.

Конкурентијски савјет је извршио увид и у Директиву 97/67/ЕЗ о заједничким правилима за развој унутрашњег тржишта поштанских услуга Заједнице и побољшању квалитете услуга, Директиву 2002/39/ЕЗ којом се мјења и допуњује Директива 97/67/ЕЗ у погледу даљњег отварања поштанских услуга у Заједници за конкуренцију и Директиву 2008/6/ЕЗ којом се измјењује и допуњује Директива 97/67/ЕЗ о потпуном развоју унутрашњег тржишта поштанских услуга у Заједници.

3. Поступак по Захтјеву за покретање поступка

У свом Захтјеву, Подносилац захтјева, описује чињенично стање и околности које су разлог за подношење Захтјева те у битном наводи сљедеће:

- да је дана 20.08.2018. године Министарство правде Босне и Херцеговине донијело Рјешење бр. УПО9-07-1-1295/18 којим је у Регистар удружења уписано „Удружење приватних поштанских оператера“ (скраћено: УППО);
- да су поменуто удружење основали привредни субјекти чији је основни капитал у приватном власништву и то: „*A2B Express delivery*“ д.о.о. Браће Мулића 48, 71000 Сарајево, „*In Time*“ д.о.о. Браће Баљић 1А, 71000 Сарајево, „*Euro Express*“ д.о.о. Јована Дучића 23А, 71000 Бања Лука, и „*Express One*“ д.о.о. Рајловачка бб, 71000 Сарајево.
- да ови привредни субјекти, између осталог, обављају дјелатност курирских услуга на цијелој територији Босне и Херцеговине;
- да је дјелатност курирских услуга легислативно третирана важећим прописима и то : Закон о поштама Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“ бр. 33/05), Закон о поштанским услугама Републике Српске („Службени гласник РС“ 30/10 и 38/10) и Закон о поштанском промету Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине ФБиХ“ бр. 76/04).
- да у циљу заштите пословних интереса ових приватних поштанских оператера те развоја слободне конкуренције на тржишту уз истовремено спречавање стварања доминантног и неконкурентског дјеловања јавних поштанских оператера (у даљем тексту : ЛПО), Подносилац захтјева има снажан интерес и потребу представити постојећу ситуацију, указати на незаконите поступке ЛПО који у коначници стварају неповољан амбијент за пословање и слободан проток капитала и услуга те указати на нека законска рјешења која нису на трагу принципа успостављених од стране Свјетског поштанског савеза и директива Европске комисије (Директива 1997/67/ ЕЦ, Директива 2002/39/ЕЦ и Директива 2008/6/ЕЦ.);
- да су поступци ЛПО који су предмет ове пријаве као и нека законска рјешења из важећих прописа на територији БиХ, супротни су правилима прописаним Поштанском директивом, Новом поштанском директивом као и напријед наведеним

Директивама ЕУ, а који документи представљају темељне акте поштанске политике Европске уније (ЕУ);

- да Подносилац пријаве овом пријавом жели покренути поступак пред Конкурenciјским савјетом против три ЈПО и то: ЈП „БХ Пошта“ д.о.о. Сарајево, Поште Српске“ а.д. Бања Лука (повезани субјект „Предузеће за поштански саобраћај Републике Српске“ а.д. Бања Лука) и ЈП „Хрватска пошта“ д.о.о. Мостар;
- да су побројани ЈПО 2016. године закључили споразум/уговор о обављању поштанске услуге, колоквијално названа, „брза пошта“ којим су према мишљењу Подносиоца пријаве закључили споразум: који је забрањен у смислу члана 4. став (1) тачка а) и д) Закона о конкуренцији;
- да су поред тога, закључивањем овог споразума ЈПО извршили злоупотребу доминантног положаја у смислу члана 10. став (2) тачка а) и ц) Закона о конкуренцији као и члана 9. тачке а), б), ц) и г) Одлуке о дефинисању категорија доминантног положаја.
- да такође, сматрају да су пријављени ЈПО извршили и (забрањену) концентрацију у смислу члана 13. у вези са чланом 12. став (1) тачка ц) Закона о конкуренцији;
- да је чланом 1. тачка 4. Устава Босне и Херцеговине који се односи на кретање роба, услуга, капитала и лица прописано да постоји слобода кретања широм Босне и Херцеговине, те да Босна и Херцеговина и ентитети неће ометати пуну слободу кретања, лица, роба, услуга и капитала широм Босне и Херцеговине. Ниједан ентитет неће проводити било какву контролу на граници између ентитета;
- да ова одредба Устава не разрађује детаљно питање понашања привредних субјеката на територији ентитета и државе али даје општи оквир за обавезу поштивања протока услуга и намеће обавезу законодавним тијелима да требају донијети прописе којима ће створити законски оквир за спријечавање поступања супротно овој уставној одредби;
- да из садржаја одредбе члана 2. Закона о конкуренцији се може закључити да се овај закон примјењује и на ЈПО који се баве и дјелатношћу курирских услуга односно на „БХ Пошта“ „Поште Српске“ и „Хрватска пошта“;
- да из садржаја одредбе члана 3. Закона, у вези са законски утврђеним територијалним надлежностима поменута три ЈПО, јасно је да се релевантним тржиштем сматра територија Босне и Херцеговине;
- да из садржаја одредбе члана 4. Закона је видљиво да су забрањени споразуми/уговори који за (циљ) последицу имају, између осталог, ограничавање или нарушавање тржишне конкуренције и то на начин да се примјењују различити услови за истовјетне трансакције у односу на друга привредна друштва на тржишту доводећи их у неравноправан положај у односу на поменуте јавне оператере , те су такви уговори ех леге ништави;
- да из садржаја одредбе члана 9. Закона је видљиво да би се на ова три ЈПО могли примијенити принципи који се односе на „доминантан положај“ обзиром да заједно имају више од 60% учешћа на тржишту;
- да из садржаја члана 10. Закона је видљиво да је забрањена злоупотреба доминантног положаја која се посебно односи на директно или индиректно наметање нелојалних куповних и продајних цијена и примјену различитих услова за исту или сличну врсту послова с осталим странама, чиме их доводе у неравноправан и неповољан конкурenciјски положај;
- да из садржаја члана 11. Закона је видљиво да се концентрацијом сматра и заједничко улагање на дугорочној основи, два или више независних привредних субјеката, који дјелују као независни привредни субјекат. Улагањем се у конкретном случају нужно не мора сматрати новчано улагање или улагање других права обзиром да закључени

споразум/уговор између три наведена ЈПО представља основу не темељу које се врши улагања споствених капацитета сваког од ЈПО појединачно а у циљу реализације заједничког циља вршења поштанске услуге „ курирска услуга" на цијелој територији БиХ под значајно другачијим, повољнијим, условима у односу на приватне поштанске оператере;

- да из садржаја члана 13. Закона је видљиво да су забрањене концентрације привредних субјеката које као резултат имају значајно нарушавање учинковите тржишне конкуренције, на цијелом тржишту Босне и Херцеговине или на њеном значајнијем дијелу, а особито којима се ствара нови или јача постојећи владајући положај;
- да из садржаја члана 14. Закона је видљиво да су ЈПО били дужни пријавити овакав облик концентрације уколико је њихов укупни годишњи приход остварен продајом роба и /или услуга на свјетском тржишту 100.000.000 КМ по завршном рачуну у години која је претходила концентрацији и уколико укупни годишњи приход сваког од њих остварен продајом роба и /или услуга на тржишту Босне и Херцеговине износи најмање 8.000.000 КМ по завршном рачуну у години која је претходила концентрацији, или ако је њихово заједничко учешће на релевантном тржишту веће од 40%;
- да из садржаја члана 21. Закона је видљиво да је Конкуренцијски савјет тијело које ће осигурати досљедну примјену овог закона на цијелој територији Босне и Херцеговине и има искључиву мјеродавност у одлучивању о постојању забрањеног конкурентског дјеловања на тржишту;
- да из садржаја члана 2. Закона о поштама Босне и Херцеговине је видљиво да законодавац детерминише поједине појмове и то :
 - "поштанске услуге" значе услуге преноса поштанских пошиљака и све друге услуге које су наведене у номенклатури поштанских услуга
 - "поштанске пошиљке" значе све пошиљке које прими на пренос и за које одговара оператер поштанског саобраћаја
 - "писмоносна пошиљка" значи сваку поштанску пошиљку која садржи неко саопштење у писаној форми, на свакој врсти физичког медија, коју треба доставити назначеном примаоцу. Рачуни за режије, други рачуни, финансијски и други извјештаји сматрају се писмоносним пошиљкама
 - "универзалне поштанске услуге" значе све оне поштанске услуге које, у складу с овим законом и другим поштанским прописима, морају бити доступне на цијелој територији Босне и Херцеговине;
 - "резервисане поштанске услуге" значе оне врсте универзалних поштанских услуга које може пружати само јавни поштански оператер
 - "нерезервисане поштанске услуге" значе поједине врсте универзалних поштанских услуга које, осим јавних, могу вршити и други оператери поштанског саобраћаја
 - "оператери поштанског саобраћаја" значе све субјекте који су регистровани за обављање дјелатности из области поштанског саобраћаја
 - "јавни поштански оператер" значи предузеће које је у већинском државном власништву, и које је у тренутку доношења овог закона већ регистровано за пружање резервисаних и нерезервисаних поштанских услуга
 - "поштански оператер" значи организацију која је, у складу с овим законом, овлашћена за пружање нерезервисаних поштанских услуга
 - "курирске услуге" значе поштанске услуге с додатном вриједношћу, које давалац поштанских услуга обавља на основу посебног захтјева пошиљаоца, а подразумијевају преузимање писмоносне пошиљке на адреси пошиљаоца, те директан пренос и уручење на адреси примаоца;

- да из садржаја члана 3. Закона о поштама БиХ је видљиво да законодавац прописује принципе поштанске политике којих се морају придржавати сви субјекти који пружају поштанске услуге па тако међусобна сарадња ЈПО не смије да буде монополистички оријентисана и мора да се заснива на чистим економским односима у интересу свих грађана Босне и Херцеговине, те да заступљеност поштанских оператера који дјелују на подручју Босне и Херцеговине у слободним међународним асоцијацијама не смије се на било који начин ограничавати, а њихово дјеловање не смије да буде на штету и против интереса осталих поштанских оператера;
- да из садржаја члана 5. Закона о поштама БиХ је видљиво да универзалне поштанске услуге су поштанске услуге које се обавезно организују на читавом подручју Босне и Херцеговине и обухваћају пријем, отпрему, превоз, приспијеће и уручење (између осталог) писмоносних пошиљака до 2 кг, пакетских до 31,5 кг те да те услуге могу пружати јавни поштански оператери и други поштански оператери на основу лиценци;
- да из садржаја члана 6. Закона о поштама БиХ је видљиво да у оквиру универзалних поштанских услуга егзистирају резервисане поштанске услуге у унутрашњем и међународном саобраћају које обухваћају пријем, отпрему, превоз, приспијеће и уручење (између осталог) писмоносних пошиљака до 1000 гр., пакетских пошиљака до 10 кг, курирске услуге, уколико износ тарифе није десет пута већи од обичне тарифе, те истом одредбом је одређено да резервисане поштанске услуге могу да обављају само јавни поштански оператери;
- да из садржаја члана 8. Закона о поштама БиХ је видљиво да законодавац даје могућност да ЈПО могу да организују и обављање курирских услуга које су либерализоване и налазе се на тржишту. Ова законска одредба, која очигледно даје курирским услугама либерализован статус, је у супротности са одредбом члана 6. истог закона која одређује да резервисане поштанске услуге могу обављати само ЈПО;
- да из садржаја члана 12. Закона о поштама БиХ је видљиво да оператери поштанског саобраћаја могу закључивати између себе билатералне и мултилатералне споразуме уз сагласност Агенције за поштански саобраћај али само на начин да такви споразуми буду у складу са принципима поштанске политике утврђене Законом о поштама БиХ;
- да Закон о поштанском саобраћају Федерације БиХ и Закон о поштанским услугама Републике Српске напријед означене појмове те мјесто и улогу јавних и приватних поштанских оператера као и успостављене принципе регулишу на идентичан начин;
- да на основу члана 24. Закона о порезу на додану вриједност видљиво је да је законодавац ослободио плаћања пореза на додану вриједност пружање услуге : „јавна поштанска услуга, осим телекомуникацијских услуга.“;
- да анализа побројаних прописа указује на стање тржишта пружања курирских услуга на којем ЈПО могу клијенту понудити било коју цијену ове услуге, без било каквих ограничења. Насупрот томе, приватни поштански оператери не могу нудити цијене супротно одредби члана 6. Закона о поштама БиХ изузев, уколико износ тарифе није десет пута већи од обичне тарифе;
- да ЈПО су законом овлаштени да било какав губитак настао економски неоправданом цијеном односно неприродно ниском цијеном за пружање курирских услуга могу надомјестити из других прихода остварених вршењем поштанских услуга нпр. из резервисаних услуга које могу пружати само ЈПО, док приватни поштански оператери било какав губитак због наведених разлога могу покрити само из сопствене имовине;
- да Законом о ПДВ-у јавна власт је услугу „Јавна поштанска услуга“ ослободио плаћања ПДВ-а иако таква услуга у појмовном одређењу цитираних прописа уопште не постоји. Дакле, законодавац је ослободио плаћања ПДВ-а непостојећу услугу;

- Међутим, ЈПО цитирану законску одредбу (зло)употребљавају приликом пружања резервисаних поштанских услуга у дијелу курирске услуге;
- да појашњења ради, приватни поштански оператери се могу бавити пружањем курирске услуге чак и у дијелу резервисане услуге али само уколико је износ тарифе - цијене десет пута већи од „обичне тарифе“. То практично значи, имајући у виду чињеницу да је обична тарифа законски одређена на износ 0,90 КМ, да приватни поштански оператер може пружати курирску услугу у резервисаној поштанској услузи само уколико је цијена за такву услугу 9,00 КМ или више.
- да ЈПО необрачунавање ПДВ-а врше сходно мишљењу надлежне Управе за индиректно опорезивање која сматра да се ослобађање може вршити у ситуацијама када јавни поштански оператери пружају курирску услугу из домена резервисане поштанске услуге односно да таква услуга представља „јавну поштанску услугу“ иако, како смо већ образложили, таква врста услуге уопште законом није детерминисана;
- да приватни поштански оператери нису ослобођени плаћања ПДВ-а па због тога цијену курирске услуге из резервисане зоне морају калкулисати на начин да основна цијена и зарачунати ПДВ морају бити минимално 9,00 КМ. То практично значи да је минимална цијена једне поштанске услуге из резервисане поштанске услуге - курирска услуга, коју пружају приватни поштански оператери сачињена из основне цијене у висини од 7,69 КМ и ПДВ-а у износу од 1,31 КМ;
- да посљедица такве ситуације је чињеница да ЈПО корисницима ових услуга увијек и без изузетка може понудити исту услугу за значајно нижу цијену обзиром да не обрачунава ПДВ. Илустрације ради, на сваку пошиљку ове врсте услуга јавни поштански оператер прави разлику у цијени у своју корист у износу од 1,3 КМ и не само то, на сваком јавном натјечају за пружање ове врсте услуге, корисник услуге мора прихватити цијену јавног поштанског оператера јер је иста 8,99 КМ а одбити цијену приватног поштанског оператера у износу од 9,00 КМ као скупљу, иако на такав начин плаћа исту услугу у значајно већем износу;
- да приватни поштански оператер приликом вршења курирске услуге из резервисане поштанске услуге испоставља фактуру којом наводи основну цијену од 7,69 КМ и износ ПДВ-а у висини од 1,31 КМ. Корисник услуге у тој ситуацију плаћа стварну цијену од 7,69 КМ обзиром да улазни ПДВ на фактури приватног поштанског оператера користи као одбитни ПДВ. Сасвим супротно томе, када ЈПО испостави фактуру за исту врсту услуге, таква фактура не садржи ПДВ па корисник услуге плаћа за исту услугу стварну цијену у висини од 8,99 КМ и нема право одбитка улазног ПДВ-а, уколико је обвезник ПДВ-а, јер исти није исказан на фактури;
- да описана ситуација ствара потпуно нелојалну конкуренцију и неравноправност на тржишту привредних субјеката који пружају курирске услуге, с једне стране, али, исто тако доводи у неповољан положај и кориснике услуга, с друге стране јер плаћају за исту услугу неоправдано већу цијену;
- да цитрана одредба члана 4. Закона о конкуренцији у релевантном дијелу одређује да су забрањени споразуми/уговори или њихове поједине одредбе којима се спречава, ограничава или нарушава тржишна конкуренција а који се односе на, између осталог, на директно или индиректно утврђивање било којих трговинских услова и примјену различитих услова за идентичне трансакције с другим привредним субјектима, доводећи их у неравноправан положај у односу на конкуренцију;
- да удруживањем ради обављања дјелатности „курирске услуге“ на начин да су закључили поменути споразум, ЈПО стварају трговинске услове на територију цијеле БиХ који су драстично различити од услова по којима послују приватни поштански оператери, а да за такво поступање не постоји разумно образложење;

- да приватни поштански оператери су неоправдано доведени у потпуно различиту ситуацију у односу на ЈПО јер су у потпуно неравноправном положају приликом нуђења курирских услуга у односу на ЈПО;
- да с друге стране споразум/уговор који су ЈПО закључили креирао је ситуацију на начин да ЈПО, супротно досадашњим ограничењима достављања пошти до одређених „територијалних граница“ сада укидају те границе и стварају апсолутно слободан простор за њихову дјелатност на нивоу цијеле БиХ. Принципијелно, у уређеном систему, овакав пословни потез био би за похвалу и подршку. Међутим, у уставном и законском оквиру који је на снази у БиХ и ентитетима, те у неповољном положају приватних поштанских оператера у односу на регулисане цијене резервисаних поштанских услуга („услуге брзе поште“), овакав споразум ЈПО прави још већу неравноправност и доводи у још неповољнији положај приватни сектор који пореским давањима финансира институције које су власници ЈПО;
- да сада ЈПО анимирају кориснике услуга да су они лидери у пружању ових услуга због организацијско техничких успостављених односа а при томе, неосновано користе повластице које су им успостављене прописима који ограничавају приватни сектор;
- да ЈПО који су предмет ове пријаве имају више од 60% удјела на тржишту БиХ па се у смислу члана 9. став (3) Закона о конкуренцији сматра да имају доминантан положај на тржишту БиХ;
- да у вези са одредбом члана 10. став (1) и (2) тачка а) и ц) Закона о конкуренцији поменути ЈПО врше злоупотребу доминантног положаја јер на описани начин, удруживањем путем споразума/уговора и необрачунавањем ПДВ-а намећу клијентима - корисницима услуга нелојалне куповне цијене услуге у односу на цијене које могу понудити приватни поштански оператери у смислу члана 6. Закона о поштама БиХ. Надаље, такви поступци доводе до различитих услова за исти посао чиме су приватни поштански оператери доведени у неравноправан и неконкурентан положај.
- да није без утицаја истаћи да последица оваквог стања није само штетна по приватне поштанске оператере него је штетна и за кориснике услуга јер плаћају за исту услугу неоправдано већу цијену;
- да су већ објаснили да ЈПО ову услугу могу нудити по цијени од 8,99 КМ (у којој није садржан ПДВ) па се и не наводи на фактури па тако корисници услуга који су обвезници ПДВ-а не могу користити било какав улазни ПДВ као одбитни;
- да с друге стране, када приватни поштански оператер нуди исту услугу у складу са цијеном ограниченом чланом 6. Закона о поштама, та цијена је 9,00 КМ у којој је основна цијена 7,69 КМ (дакле јефтинија за 1,30 КМ од цијене ЈПО) и ПДВ-а у износу од 1,31 КМ (који корисник услуге може вратити од јавне власти користећи улазни ПДВ на фактури као одбитни);
- да Споразум о стабилизацији и придруживању који је Босна и Херцеговина потписала и прихватила, у Поглављу VI „Усклађивање закона, provedба закона и правила тржишне конкуренције“, одредбом члана 70. је дефинисано да су се Босна и Херцеговина, и све њене институције власти обавезале да ће "осигурати постепено усклађивање својих постојећих закона и будућег законодавства с правном стечевином Заједнице", што се прије свега, у складу са Споразумом, односи на темељне елементе правне стечевине. То практично значи да су сва надлежна тијела, па и надлежно Министарство, у провођењу својих законом додијељених надлежности дужна у регулативу укључити темељна начела заштите тржишне конкуренције, што свакако значи избегавање доношења аката (прописа и сагласности) којима би се субјекти на тржишту доводили у неравноправан положај;

- да поменута поштанска директива 2002/39/ЕЦ Европског парламента и Савјета Европе о третману експресних услуга, је утврдила као темељни принцип, да курирске услуге требају бити либерализоване и одвојене од осталих поштанских услуга, односно мора да постоји значајна разлика између резервисаних поштанских услуга које обављају ЛПО и курирских услуга, које могу вршити и други пружаоци поштанских услуга (приватни привредни субјекти). Наведена регулатива подразумијева да експресне (курирске) услуге не могу бити унутар резервисаних услуга, нити универзалних услуга.
- да истичу чињеницу да су предметни ЛПО заједно са ЛПО из Србије и Црне Горе у априлу 2018. године закључили Споразум о размјени откупних ПостПак поштанских пошиљака и ради се о дјелатности која укључује и курирске услуге које су предмет ове пријаве;
- да ова чињеница закључивања споразума додатно поткрепљује наводе пријаве у вези стварања доминантног положаја ЛПО из БиХ али сада и на проширеном простору са ЛПО из сусједних земаља али на штету приватних поштанских оператера из БиХ. Није без утицаја истаћи да је питање обрачуна ПДВ-а у тим земљама односно у земљама у окружењу регулисано сасвим другачије што додатно ствара неконкурентан положај приватних поштанских оператера из БиХ;
- да обзиром да се захтјев за покретање поступка односи на јавне поштанске оператере, Подносилац захтјева као конкуренте на релевантном тржишту пружања поштанских услуга означава јавне поштанске оператере и то: „БХ Пошта“ „Поште Српске и „Хрватска пошта“;
- да је према доступним статистичким подацима Агенције за поштански промет БиХ финансијска вриједност тржишта на територији БиХ износила :
 - за 2015. годину 121.481.151 КМ од чега је удио ЛПО био 107.948.139 КМ или 88,9 % а сви остали приватни поштански оператери су имали учешће 13.533.012 КМ или 11,1%;
 - за 2016. годину 125.603.489 КМ од чега је удио ЛПО био 110.775.001 КМ или 88,2 % а сви остали приватни поштански оператери су имали учешће 14.828.488 КМ или 11,8%;
 - за 2017. годину 127.556.133 КМ од чега је учешће ЛПО 110.598.449 КМ или 86,7 % а сви остали приватни поштански оператери су имали учешће 16.957.684 КМ или 13,3%;
- да према истим изворима тржишно учешће Подносиоца захтјева (четири члана удружења) је 80 % од учешћа свих приватних поштанских оператера на територији БиХ и то :
 - за 2015. годину учешће Подносиоца захтјева је износило 10.826.409 КМ (укупно учешће приватних поштанских оператера у 2015. години на тржишту БиХ је износило 13.533.012 КМ);
 - за 2016. годину учешће Подносиоца захтјева је износило 11.862.790 КМ (укупно учешће приватних поштанских оператера у 2016. години на тржишту БиХ је износило 14.828.488 КМ);
 - за 2017. годину учешће Подносиоца захтјева је износило 13.566.147 КМ (укупно учешће приватних поштанских оператера у 2016. години на тржишту БиХ је износило 16.957.684 КМ);
- да Подносилац захтјева не посједује споразум/уговор из 2016. године који је закључен између означених ЛПО, те предлажу да Конкурентијски савјет у оквиру својих овлаштења затражи достављање истог од ЛПО ;
- да поднесени захтјев се односи на утврђивање наведених злоупотреба по питању свих курирских услуга а не само курирских услуга из резервисане поштанске услуге ;

- да Подносилац захтјева као територију пружања услуге означава цијело подручје Босне и Херцеговине.

Подносилац захтјева предлаже да Конкурентијски савјет покрене одговарајући поступак, те затражи од ЛПО достављање релевантне документације у вези са наводима овог захтјева, одржи јавну расправу те на бази проведених доказа и утврђених чињеница донесе одлуку којом ће утврдити повреду Закона о конкуренцији и смислу означеном овом пријавом.

Анализирајући Захтјев и документацију коју је Подносилац захтјева доставио уз исти, Конкурентијски савјет је оцијенио да није могуће без проведеног поступка утврдити постојање повреда Закона на које Подносилац захтјева указује, те је на 41. сједници одржаној дана 05.12.2018. године, у складу са чланом 32. став (1) Закона, донио Закључак о покретању поступка број: УП-03-26-3-040-6/18 (у даљем тексту: Закључак).

Конкурентијски савјет је, у складу са чланом 33. став (1) Закона о конкуренцији, доставио дана 06.12.2018. године, Закључак и Захтјев за очитовање противним странама у поступку, привредном субјекту БХ Поште (акт број: УП-03-26-3-040-12/18), привредном субјекту РС Поште (акт број: УП-03-26-3-040-11/18) и привредном субјекту ХП Мостар (акт број: УП-03-26-3-040-13/18).

Подносиоцу захтјева Закључак је достављен актом број: УП-03-26-3-040-10/18 од дана 06.12.2018. године.

Конкурентијски савјет је дана 21.12.2018. године путем факса, запримио под бројем: УП-03-26-3-040-16/18, захтјев ХП Мостар број: 10-1-10550-2/18 од дана 21.12.2018. године за продужење рока за достављање одговора по Закључку, у складу са одредбама члана 33. став (4) Закона, те је Конкурентијски савјет цијенивши напријед наведени Захтјев оправданим, одобрио додатни рок за доставу одговора актом број: УП-03-26-3-040-21/18 дана 27.12.2018. године.

ХП Мостар су дана 14.01.2019. године доставиле одговор на Закључак запримљен под бројем: УП-03-26-3-040-24/18 у којем се битно наводи следеће:

- да имајући у виду наводе Захтјева, а у складу са важећим законским прописима истичу да поступањем јавних поштанских оператера (у даљем тексту: ЛПО) није закључен било какав забрањени споразум према члану 4. став 1. тачка а) и д) Закона, да не постоји злоупотреба доминантног положаја према члану 10. став 2. тачка а) и ц) Закона, а нити су повријеђене одредбе члана 9. тачке а., б., ц. и г. Одлуке о дефинисању категорија доминантног положаја, према било којем правном субјекту у БиХ, па ни у односу на Удружење, односно у односу на његове чланове, и то: „*In Time*“ д.о.о. Сарајево, „*Euro-Express*“ д.о.о. Бања Лука, „*A2B Express Delivery*“ д.о.о. Сарајево и „*Express One*“ д.о.о. Сарајево;
- да првенствено положај учесника на тржишту поштанских услуга у Босни и Херцеговини, ЛПО и других даваоца поштанских услуга, мора се посматрати у свијетлу Закона о поштама БиХ, кроз врсте поштанских услуга које даваоци тих услуга пружају;
- да полазећи од законског стајалишта да доминантан положај није забрањен, осим посебне одговорности привредног субјекта на тржишту, цијенећи да је смисао

националног правног оквира и правног оквира ЕУ, да се привредни субјекат који има доминантан положај не доводи у повољнији положај, већ да се створе једнаки услови за све учеснике на тржишту, потребно је указати на специфичности поштанских услуга и специфичности даваоца истих овисно од врсте, а поглавито с гледишта универзалне и резервисане поштанске услуге како то дефинише Закон о поштама Босне и Херцеговине.

- да су одредбама чл. 2. Закона о поштама БиХ, дате дефиниције кључних појмова како слиједи:
 - а) "поштанске услуге" значе услуге преноса поштанских пошиљака и све друге услуге које су наведене у номенклатури поштанских услуга;
 - б) "поштанске пошиљке" значе све пошиљке које прими на пренос и за које одговара оператер поштанског саобраћаја;
 - ц) "писмоносна пошиљка" значи сваку поштанску пошиљку која садржи неко саопштење у писаној форми, на свакој врсти физичког медија, коју треба доставити назначеном примаоцу. Рачуни за режије, други рачуни, финансијски и други извјештаји сматрају се писмоносним пошиљкама;
 - д) "пошиљалац" значи свако физичко или правно лице које је дало или у чије име је поштанска пошиљка дата на пренос оператеру поштанског саобраћаја;
 - е) "универзалне поштанске услуге" значе све оне поштанске услуге које, у складу с овим законом и другим поштанским прописима, морају бити доступне на цијелој територији Босне и Херцеговине;
 - ф) "резервисане поштанске услуге" значе оне врсте универзалних поштанских услуга које може пружати само јавни поштански оператер;
 - г) "нерезервисане поштанске услуге" значе поједине врсте универзалних поштанских услуга које, осим јавних, могу вршити и други оператери поштанског саобраћаја;
 - х) "оператери поштанског саобраћаја" значе све субјекте који су регистровани за обављање дјелатности из области поштанског саобраћаја;
 - и) "јавни поштански оператер" значи предузеће које је у већинском државном власништву, и које је у тренутку доношења овог закона већ регистровано за пружање резервисаних и нерезервисаних поштанских услуга;
 - ј) "поштански оператер" значи организацију која је, у складу с овим законом, овлашћена за пружање нерезервисаних поштанских услуга;
 - м) "остале услуге" значе допунске и остале поштанске услуге које захтијева пошиљатељ или приматељ;
 - р) "курирске услуге" значе поштанске услуге с додатном вриједношћу, које давалац поштанских услуга обавља на основу посебног захтјева пошиљаоца, а подразумевају преузимање писмоносне пошиљке на адреси пошиљаоца, те директан пренос и уручење на адреси примаоца;
- да из напријед наведених законских одредаба, које дефинишу услуге и даваоца услуга, може се закључити да су ЛПО, јавна предузећа у већинском државном власништву, којима овлаштење за обављање универзалних поштанских услуга даје сам Закон о поштама због јавног интереса, а регулатор Агенција за поштански промет (у даљем тексту: Агенција или АПП) само ауторизира то овлаштење, док су поштански оператери, организације које се баве пружањем нерезервисаних поштанских услуга и који за то морају исходити посебну лиценцу од регулаторног тијела;
- да је интерес државе да осигура доступност универзалне поштанске услуге свом становништву без обзира на географски положај (локацију) по јединственој и

приступачној цијени. Универзалне поштанске услуге су услуге које карактеризује обавезна доступност на цијелој територији БиХ, под једнаким условима за све кориснике, тзв „универзалност“, без обзира на економску исплативост те врсте услуге како би држава заштитила своје интересе и учинила пошиљке, судска писма, рачуне комуналних предузећа, електре, телекома, пензије и друга писмена доступнима свим грађанима;

- да другим ријечима, ове поштанске услуге се морају обављати и пошиљке (пошта) достављати и у најзабаченије крајеве на цијелој територији БиХ, што резултује вишеструко већим трошковима од цијене саме поштанске услуге, а коју цијену основног писма дефинише држава, због јавног интереса. Познати су и постоје различити модели финансирања трошка универзалне услуге. Будући да у БиХ поштанске услуге нису либерализоване, трошак финансирања универзалне услуге се ради по моделу резервисаног подручја како је то било уобичајено и у земљама ЕУ прије либерализације. Саставни дио универзалних поштанских услуга су резервисане поштанске услуге, а које искључиво пружају јавни поштански оператери. Према томе, све резервисане поштанске услуге су по закону оне поштанске услуге које искључиво у БиХ могу обављати споменута три ЈПО;
- да одредбама члана 6. ст. (1) тачка г) Закона о поштама такође је прописано да се резервисаним услугама сматрају, курирске услуге, уколико износ тарифе није десет пута већи од обичне тарифе;
- да из такве законске дефиниције курирских услуга, недвојбено произлази да је пружање курирских услуга по цијени која није десет пута већа од обичне тарифе, у искључивом дјелокругу ЈПО;
- да се овдје ради о томе довољно је навести и стајалиште Агенције и Федералне Управе за инспекцијске послове која поступајући по пријавама ХП Мостар против приватних поштанских оператора (укључујући и чланице Удружења) у складу са важећим законом, предузима законом прописане мјере, због кршења одредаба Закона у погледу резервисане поштанске услуге;
- да је ХП Мостар пријавио Агенцији и Федералној Управи за инспекцијске послове 69 кршења прописа о резервисаним поштанским услугама Закона о поштама БиХ од стране приватних поштанских оператора, који обављајући курирске услуге улазе у сегмент резервисане услуге, те на основу наведених пријава су изречене и прекршајне казне пријављеним оператерима;
- да из наведеног се јасно да закључити да су ЈПО у Босни и Херцеговини једини јавни поштански оператери и имају овлаштење по самом Закону дато и од Агенције ауторизовано за пружање услуга утврђених одредбама чл. 5., 6., 7. и 8. Закона о поштама Босне и Херцеговине, односно исти онда када пружају резервисане поштанске услуге;
- да и када ЈПО пружају курирске услуге по цијени која је до десет пута већа од обичне тарифе, они пружају резервисану поштанску услугу из члана 6. ст. 1. тачка г. Закона о поштама БиХ, па је њихов положај у том сегменту услуга специфичан, на начин да иако се може третирати као учесник на тржишту поштанских услуга који има доминантан положај код пружања те врсте услуга, као посљедица Закона, јавни поштански оператери нити су, а нити могу бити конкурентни осталим

поштанским оператерима јер остали поштански оператери не могу пружати резервисане поштанске услуге.

- да с предњим у вези, иако је донекле разумљиво стајалиште Подносиоца захтјева, којим се у више наврата изражава незадовољство постојећим законским рјешењима, то се прије свега мора узети у обзир и чињеница да је законски оквир обухватио шире друштвене интересе, прије свега интересе државе и корисника услуга, када је за резервисане поштанске услуге одредио искључиво јавне поштанске оператере. Ту се посебно треба имати на уму универзалност поштанских услуга, као и начела поштанске политике, прописана одредбама чл. 3. ст. 1. Закона о поштама БиХ, између којих се прописује под тачком а), да поштанске услуге морају бити доступне свим грађанима Босне и Херцеговине, под једнаким условима, без било какве дискриминације, под тачком и), да су цијене резервисаних поштанских услуга под државном контролом, а уколико се оваквим цијенама не осигурава покриће стварних трошкова и развојне потребе поштанског система, држава и ентитети осигуравају субвенције ЛПО;
- да смисао саме резервисане услуге је да се јавним поштанским оператерима осигурају средства за покриће трошкова обављања универзалне поштанске услуге, због чега резервисану услугу не може обављати нити један други поштански оператер. Приватни поштански оператери, укључујући и чланове Удружења уопште немају лиценцу за обављање било које друге поштанске услуге осим курирских услуга, те ваља напоменути да приватни поштански оператери, чак ни оне услуге за које имају лиценцу не морају пружати (немају ту обавезу универзалности) на цијелој територији БиХ под једнаким условима корисницима;
- да иако Подносиоци приједлога наводе, када налазе да је законски оквир неповољан за остале поштанске оператере и у супротности са директивама Европске Комисије, треба имати у виду и да је самим Европским директивама које се у ЕУ примјењују директно, за све чланице био предвиђен и рок одгоде до потпуне либерализације тржишта, тако да је од доношења директива до њихове примјене и у ЕУ протекло 20 година;
- да с тим у вези треба напоменути да је у преамбули (17) Директиве 97/67/ЕЦ Европског парламента и Савјета наведено за критеријум цијене петероструки износ основне тарифе, с напоменом да се радило о првој директиви којом је била предвиђена резервација услуга у ЕУ, те да је иста укинута, те да ће се осигурати боље разликовање резервисаних услуга и експрес услуга које су либерализоване, а у преамбули (18) да је основна разлика између експрес услуге и универзалних поштанских услуга у додатној вриједности, а да се као најдјелотворнији начин утврђивања додатне уочене вриједности (у било ком облику) пружене *express* услугом и уочене од стране корисника, размотри додатна цијена коју су корисници спремни платити, не доводећи у питање ограничене цијене за резервисана подручја која се морају поштовати;
- да је јасно да Закон о поштама БиХ из 2005.г. није усклађен с ЕУ директивама. Сама либерализација поштанских услуга у ЕУ на коју се позива Подносилац захтјева је проведена и у ЕУ у складу са директивама кроз скоро 20 година, постепено и без угрожавања универзалне поштанске услуге;
- да без обзира на наведено, Законом о поштама БиХ, јасно је утврђено да су курирске услуге у одређеном цјеновном разреду резервисане и да их као такве могу пружати

само јавни поштански оператери, па се све примједбе Подносиоца које се односе на правну регулативу и (не)усаглашеност домаћих прописа са европским стандардима, не може цијенити као оправдан разлог за удовољење захтјева.

- да иако се Савјет у складу са законским овлашћењима може позивати на судску праксу Европског суда правде и одлуке Европске Комисије, Вијеће не може изаћи изван законских оквира државе БиХ и изван своје законске надлежности, на начин да преиспитује позитивно-правни законски оквир, па самим тим ни оправданост законских рјешења Закона о поштама, поглавито имајући у виду тренутну развијеност тржишта и економске услове пословања у БиХ и у ЕУ, нити у било којем смислу треба преузети улогу законодавца. Стога сматрају беспотребним даље образлагање и аргументирање у вези навода Подносиоца који се тичу садржаја важећих закона;
- да члан 12. Закона о поштама БиХ прописује да: "(1) Сваки оператер поштанског промета је обавезан да пренос поштанских пошиљака које прими од било ког другог оператера поштанског промета на подручју Босне и Херцеговине третира на потпуно једнак начин, као и пренос поштанских пошиљака које му је повјерило било које физичко или правно лице у Босни и Херцеговини";
- да полазећи од одредби чл. 12. Закона о поштама БиХ и чл. 28. ст. 11. Опћих увјета за обављање поштанских услуга, три ЛПО договорили су технолошки оквир за реализацију услуге брзе поште као сегмента универзалне поштанске услуге и у том смислу склопљен је *Споразум о пријеносу пошиљака брзе поште између јавних поштанских оператера*, (број БХ Поште: 01-13.60-246/16 од 22.07.2016.године; број Поште Српске: 1-2200/16 од 26.07.2016 године и број Хрватске поште: Д- 01-4795/16 од 15.07.2016.године) у циљу регулисања техничко-технолошких процеса пријема, преноса, размјене и уручења пошиљки, као и рокове пружања поштанске услуге на међуоператорској разини на подручју цијеле БиХ;
- да у конкретном случају иако се ради о класичном технолошком оквиру, упути, неспретно је употријебљен израз „споразум“. Саставни дио „Споразума“ чине Прилог 1. Попис локација са роком уручења и Прилог 2. Тачке размјене и времена размјене закључака брзе поште између јавних поштанских оператера. Напомињемо да је у току допуна наведеног споразума по питању технолошких дорада процеса рада и поступања, па ће се сходно напријед наведеном измијенити и назив на начин да ће се исти убудуће и звати: „Напутак односно Технолошке процедуре поступања с пошиљкама брзе поште“, а како би се отклониле све недоумице по питању природе овог документа.
- да Споразумом нису настале нове цијене услуге брзе поште, већ је омогућена достава пошиљака у оквиру посебне услуге брзе поште, с логом брзе поште, на територији цијеле БиХ. Стране споразума, услуге које пружају једна другој плаћају, а исто није од утицаја на цијену услуге коју одредује оператер за слање пошиљке. ЛПО су ради обављања ове услуге и ради осигурања универзалности поштанске услуге у овом сегменту, морали потписати „споразум“ — технолошки оквир, како би могли осигурати доступност ове врсте услуге на цијелом територију БиХ и под једнаким условима за све грађане. Сам „споразум“ представља технички оквир како извршити законом наметнуту обавезу универзалности ове врсте поштанске услуге;
- да обзиром да је Подносилац, предметни Споразум означио као забрањен споразум из чл. 4. ст. 1. т. а) и д) Закона, и да је њиме извршена злоупотреба доминантног положаја у смислу чл. 10. ст. 2. тачка а) и ц) Закона, те повреде чл. 9. т. а., б., ц. и г.

Одлуке, нужно је указати на темељне чињенице које указују на неоправданости захтјева и стајалишта Подносиоца приједлога.

- да ради бољег разумијевања потребно је имати у виду и законске дефиниције које се односе на ЕМС — услуге брзе поште и курирске услуге, садржане у Опћим увјетима за обављање поштанских услуга, обавезујућим и за ЛПО и за остале поштанске оператере, а како слиједи:

- чланом 26. Опћих увјета - Посебне поштанске услуге, прописано је,

„1) Посебне поштанске услуге су услуге које захтијева пошиљалац приликом предаје пошиљке. Избором посебне услуге пошиљалац захтијева посебан поступак и услове везане за пријем, отпрему, превоз, приспијеће и уручење поштанских пошиљки.

2) Као посебне поштанске услуге у смислу ст. 1) овог члана пошиљалац може изабрати да му се пошиљка пренесе као:

пошиљка с потврђеним уручењем,

пошиљка брзе поште (ЕМС),

хитна пошиљка,

врло хитан пакет,

пошиљка са повратницом,

откупна пошиљка.

- чланом 28. - Пошиљке брзе поште - ЕМС, дефинише се као:

„1) Пошиљка брзе поште је поштанска услуга која подразумијева преузимање поштанске пошиљке на основу посебног захтјева пошиљалоца (путем телефона и сl.), на адреси коју одреди пошиљалац или у поштанском уреду, те уручује на адреси примаоца. ЕМС пошиљка уручује се у року који одреди пошиљалац, а према понуди оператера поштанског промета,

2) ЕМС пошиљка из става 1. овог члана може садржавати писано приопштење, робу, живе животиње и друге предмете,

3) За ЕМС пошиљку се пошиљалоцу даје потврда о пријему пошиљке, а примаоцу се пошиљка уручује уз потпис, уписивањем датума и времена уручења,

4) ЕМС пошиљка може бити масе до 31,5 кг,

5) Најмање димензије ЕМС пошиљке су 90x140 мм, а највеће као за пакет у унутрашњем промету,

6) ЕМС пошиљка мора на адресној страни имати одговарајућу наљепницу прописану актима Свјетске поштанске уније,

7) Пошиљалац приликом предаје ЕМС пошиљке може захтијевати услуге одређене овим Опћим увјетима, те друге услуге које договори са оператером поштанског промета,

8) ЕМС пошиљка се може предати са или без означене вриједности у унутрашњем поштанском промету, а само без означене вриједности у међународном поштанском промету,

9) Вриједност садржаја ЕМС пошиљке мора бити означена бројком и словима у лијевом доњем дијелу адресне стране пошиљке. Означена вриједност мора одговарати стварној вриједности или значењу садржаја за пошиљалоца, о чему пошиљалац потписом потврђује изјаву на потврди о пријему ЕМС пошиљке,

10) Највећа означена вриједност на ЕМС пошиљци у унутрашњем поштанском промету може бити до 10.000,00 КМ,

11) Технолошки поступак преноса ЕМС пошиљака оператери поштанског промета регулишу посебном упутом.“

- док је чланом 48. Опћих увјета — Курирска услуга, дефинисана као:

- „1) Курирске услуге су поштанске услуге са додатном вриједношћу које давалац поштанских услуга обавља на основу посебног захтјева пошиљаоца а подразумијевају преузимање поштанских пошиљака на адреси пошиљаоца, директан пренос, те уручење на адреси примаоца,
 - 2) Под додатном вриједношћу у смислу ст. (1) овог члана, подразумијева се, по посебном захтјеву пошиљаоца: уговорено вријеме и мјесто преузимања, брзина преноса, електронско праћење преноса, те уручење у договореном року и на договореној адреси. Оператер поштанског промета који обавља курирску услугу мора имати могућност да у сваком тренутку у току преноса поступи по захтјеву пошиљаоца,
 - 3) Оператери поштанског промета који обављају ове услуге морају се придржавати цјеновних ограничења у односу на резервисане услуге које су утврђене Законом,
 - 4) Предметом курирских услуга могу бити све поштанске пошиљке уколико су испуњени услови из става 1), 2) и 3) овог члана.
 - 5) Оператер поштанског промета који обавља курирске услуге мора имати сачињене Услове за обављање курирских услуга, усклађене са Законом и овим Опћим увјетима,
 - 6) Курирске услуге налазе се на слободном тржишту, а оператери поштанског промета обавезни су их обављати у складу са Законом, овим Опћим увјетима и својим актима,
 - 7) Оператер поштанског промета је обавезан пошиљаоцу издати потврду о преузимању пошиљке и исту уручити уз потпис примаоца;
 - 8) За обављање курирских услуга оператер поштанског промета мора посједовати или овлаштење или лиценцу издану од стране Агенције.
- да полазећи од напријед цитираних одредби Закона о поштама БиХ и Опћих увјета за пружање поштанских услуга, дају успоредни преглед ове двије поштанске услуге: услуга брзе поште (ЕМС) и курирских услуга;
 - да чланови Удружења, које је подносилац приједлога, су регистровани и имају лиценцу за пружање курирских услуга у унутрашњем и међународном поштанском саобраћају од Агенције у либерализованом сегменту, дакле за обављање дијела либерализованих нерезервисаних поштанских услуга из чл. 8. ст. 3. Закона о поштама БиХ;
 - да имајући у виду напријед наведено, такођер указују Савјету да појам „брза пошта“ никако није колоквијални назив, а поготово није синоним за курирске услуге;
 - да поред посебног сврставања ЕМС услуге - брзе поште, а како је наведено у чл. 26. ст. 2. Опћих увјета за пружање поштанских услуга и Свјетска поштанска конвенција у чл. 1.3. дала је дефиницију услуге која је означена као ЕМС — Поштанска брза услуга за документе и робу (Express Mail Service), према којој је “ЕМС пошиљка: пошиљка описана и која се превози под условима ове Свјетске поштанске конвенције и Правилника и повезаним ЕМС инструментима;
 - да у чл. 36. - ЕМС и интегрисана логистика Конвенције прописано је да: 1. Државе чланице или овлаштени оператери могу се међусобно договорити да учествују у обављању сљедећих услуга, које су описане у Правилнику: “ЕМС тј. поштанска брза услуга за документе и робу која ће, када год је то могуће бити најбржа поштанска услуга у физичком смислу. Ова се услуга може пружати на основу мултилатералног споразума о ЕМС стандарду или на основу билатералног споразума; интегрисана логистика, услуга која у потпуности одговара логистичким захтјевима

- корисника услуга, и укључује фазе прије и послије физичког преноса робе и докумената;
- да члан 36-001 ЕМС нормира, "У односима између именованих оператора који су се договорили о пружању ове услуге, ЕМС има приоритет пред свим осталим пошиљкама. Састоји се од: преузимања, отпреме и доставе писама, докумената или робе у врло кратком времену.";
 - да дакле услуга "брза пошта" није колоквијални назив већ је систем посебне поштанске услуге, која се као таква може уговорити у достави писмовних пошиљака и пакета, а чија је основна карактеристика да буде најбржа поштанска услуга у физичком смислу. Услуга брзе поште (ЕМС) пружа се као универзална поштанска услуга, дакле према начелима универзалности који су исказани као ЕМС Опћи увјети, а подразумијевају доставу по утврђеном реду доставе и до сваког корисника;
 - да према томе, предметни „Споразум" између ЈПО закључен је као технички оквир, а с циљем како би се универзална услуга брзе поште (ЕМС) могла пружати на цијелој територији БиХ. Другим ријечима, између ЈПО је њиме договорен једнак третман пошиљки брзе поште, на начин да понуђени рокови преноса пошиљки брзе поште и мјеста уручења буду усуглашени. Досадашња сарадња ЈПО у сегменту размјене пошиљака брзе поште није била конзистентна, на начин да је прије споразумом утврђених критеријума, поједини оператор пружао услугу у року до 12 сати, а други не. Нису биле познате техничко-технолошке могућности других оператора за уручење пошиљака на одређеном подручју па се догадало да један ЈПО прими пошиљку за уручење у року уручења од Д+1 за подручје другог ЈПО на којем није могуће поштовати тај рок, итд. Споразумом су усуглашени понуђени рокови, те су њиме дефинисане поште које пружају ту услугу с роковима уручења, чиме је омогућен сервис брзе поште под једнаким условима на цијелом територију;
 - да с том чињеницом, у везу треба довести и злонамјерне и погрешне наводе Подносиоца пријаве, изнесене на страни 8. Захтјева, а у којем се износе крајње погрешни финансијски показатељи о учешћу на тржишту поштанских услуга, гдје Подносилац захтјева у корелацију ставља укупно тржиште свих поштанских услуга, односно промет ЈПО из основа универзалних и резервисаних поштанских услуга, у односу на приходе из основа брзе поште или из основа курирских услуга који су остварили остали поштански оператери, односно чланице Подносиоца захтјева. Дакле неправилно доводи у корелацију укупан приход ЈПО-а са само једним сегментом прихода ЈПО, тј. приходом од брзе поште;
 - да када се финансијски показатељи проматрају правилно, односно када се посматра само конкурентно тржиште дијела либерализованих поштанских услуга, а што не оспорава ни Подносилац захтјева, неспорно се може закључити да учешће четири чланице Подносиоца пријаве (у Захтјеву се погрешно наводи удио Подносиоца захтјева), износи преко 80,00% тржишта у области либерализованих курирских услуга, у односу на још 13 поштанских оператора и три ЈПО, који у том сегменту услуга заједно имају учешће на тржишту мање од 20,00%;
 - да такође, када се погледа финансијска анализа показатеља дата од Подносиоца захтјева за 2015., 2016. и 2017. годину, видљиво је да је у наведеном временском периоду растао и појединачни промет као и укупно учешће чланица Подносиоца захтјева у укупном промету на тржишту либерализованих курирских услуга;

- да на основу табеларног прегледа који даје приказ стварних показатеља прихода од брзе поште у односу на укупан приход ХП Мостар по годинама и то укупан приход из основа свих универзалних и резервисаних поштанских услуга с удјелом тог прихода од пружања услуге брзе поште, гдје је и поред раста прихода евидентно да исти минимално учествује у укупном приходу (у 2015. години нису имали прихода од брзе поште, у 2016. години приход од брзе поште је износио 152.712,00 КМ што представља 0,60% укупно оствареног прихода, док у 2017 .години приход од брзе поште је износио 714.963,00 КМ што представља 2,83% укупно оствареног прихода;
- да закљученим „Споразумом“ о преносу пошиљака брзе поште између ЛПО, нису утврђене никакве нове, нити повољније цијене услуге (директно нити индиректно). С друге стране, у смислу покривености територије БиХ услугом брзе поште, пружањем универзалне услуге брзе поште (ЕМС) на цијелој територији БиХ од стране ЛПО под једнаким условима, а што је једини учинак и циљ Споразума, приватни оператери нису доведени у неравноправан положај, а нити су ЛПО тиме на било који начин поступили противно одредбама Закона о конкуренцији;
- да је Споразум оперативна и техничко-технолошка упута којим је успостављена размјена писмовних и пакетских пошиљака, на подручју цијеле БиХ, а његова допуштеност произлази и из одредаба чл. 12. Закона о поштама БиХ као и одредаба Свјетске поштанске конвенције. Другим ријечима, већ на основу самог Закона о поштама, чл. 12. ст.1., ЛПО су могли размјењивати пошиљке и без закљученог Споразума, али је исти потписан како би се детаљније усугласила међусобна права и обавезе у погледу посебних услуга брзе поште, односно њихова једнообразност и територијална заступљеност;
- да Споразум није основа за заједничко улагање у капацитете, као што је наведено у Захтјеву, нити заједничко улагање постоји као такво, обзиром да је принцип преноса и уручења пошиљака брзе поште исти принцип који је законом прописан и по којем ЛПО обављају све универзалне поштанске услуге. Сваки оператер пријем пошиљака обавља на свом подручју, (чл. 3.), сваки оператер обавља превоз пошиљака на свом подручју и о свом трошку (чл. 4.), примјењује се принцип универзалности доставе пошиљака, (Прилог 1 и Прилог 2), уручење се врши од стране сваког оператера на свом подручју према властитим Опћим увјетима (чл. 5), све пошиљке се достављају с логом брзе поште (чл. 6.), сваки оператер одређује износ цијене услуге за примљену пошиљку на свом подручју (чл. 8.), накнаде за уручење пошиљке другог оператера износе 3,00 КМ по пошиљци (чл. 9.), рокови уручења су утврђени чл. 10. и др. Дакле, ријеч је о услузи брзе поште на разини цијелог подручја БиХ, у оквиру универзалних поштанских услуга;
- да сарадња ЛПО с циљем пружања услуге брзе поште на подручју БиХ у сегменту универзалне поштанске услуге, никако се не може сматрати монополистичким дјеловањем, ако имамо у виду да приватни оператери сво вријеме пружају курирску услугу на подручју цијеле БиХ те да чланови Подносиоца приједлога који обављају искључиво курирске услуге у либерализираном сегменту, партиципирају с око 80% укупног дијела прихода у области либерализованог дијела курирских услуга у БиХ што њих ставља у позицију монополиста;
- да у вези навода Подносиоца захтјева по питању ослобађања од ПДВ-а истичемо: у Закону о ПДВ-у у члану 24. су јасно наведене дјелатности у јавном интересу ослобођене плаћања ПДВ-а, између којих су и “Јавне поштанске услуге”. У

Правилнику о примјени Закона о ПДВ-у је дефинисан појам “јавне поштанске услуге”, па се наводи: “Јавним поштанским услугама подразумијевају се све услуге које обављају јавни поштански оператери у складу са Законом о поштама Босне и Херцеговине.” У Закону о поштама БиХ дефинисан је појам “јавног поштанског оператора” као предузећа које је овлаштено за пружање резервисаних и нерезервисаних поштанских услуга;

- да је правна норма јасна и недвојбена, слиједом тога ХП Мостар није ни тражио нити посједује мишљење Управе за индиректно опорезивање по овом питању и наведене прописе примјењује директно, те да нити једна досадашња државна ревизија у том погледу није ставила било какву примједбу;
- да у вези навода Подносиоца захтјева да су ЛПО и у априлу 2018. године закључили споразум о размјени откупних ПостПак пошиљака, те да исто укључује курирске услуге, без потребе да се понавља предње изнесено, указујемо да је ПостПак посебна пакетска услуга која има све карактеристике услуге међународних поштанских пакета дефинисане актима Свјетског поштанског савеза, при чему је утврђени рок уручења 3 (три) дана након обављеног царинског поступка у одредишној земљи, што значајно одступа од захтјева за брзинама пријеноса и доставе код курирске услуге, чиме ова услуга није конкурентна курирским услугама које имају краћи рок уручења, углавном један или највише два дана. Додатно, пошиљка ПостПак може бити искључиво откупна, односно намијењена је искључиво пријеносу и уручењу пошиљки уз плаћање само готовином при поузећу, чиме је тржишно значајно ограничена у односу на општу курирску услугу,
- да предлажу да се након одржавања усмене расправе, саслушања странака и провођења материјалних доказа, укључиво и доказа прибављених службеним путем, донесе рјешење којим се одбија Захтјев Удружења поштанских оператора.

Конкурентијски савјет је запримио, дана 18.12.2018. године под бројем: УП-03-26-3-040-14/18, захтјев БХ Поште број: 01-7.11-18479/2-18 од дана 07.12.2018. године, за продужењем рока за изјашњење односно доставу одговора на предметни Закључак као и увид у спис, у складу са одредбама члана 33. став (4) Закона, те је Конкурентијски савјет цијенивши напријед наведени Захтјев оправданим, одобрио додатни рок за доставу одговора, те одобрио увид у спис у смислу члана 38. Закона, актом број: УП-03-26-3-040-15/18 дана 18.12.2018. године (извршен увид дана 25.12.2018. године – акт број: УП-03-26-3-040-19/18).

БХ Поште су дана 04.01.2019. године доставиле одговор на Закључак запримљен под бројем: УП-03-26-3-040-22/18 у којем се осим навода који су садржани и у одговору ХП Мостар битно наводи сљедеће:

- да без нужности даљњег преиспитивања самог ратиа постојећег законског оквира, уколико схвате ставове Подносиоца приједлога као ставове засноване на властитим економским интересима, толико су исти у супротности са позитивним законским оквиром у БиХ, што у више наврата и Подносиоци приједлога наводе када налазе да је законски оквир неповољан за остале поштанске оператере и у супротности са директивама Европске Комисије;

- да ЕМС-услуга је регулисана на основу мултилатералних или билатералних Споразума, те све што није уређено таквим уговорима подлијеже одговарајућим одредбама Аката Уније. Ова услуга ће, гдје год је могуће, бити означена логотипом како је приказано нижим узорком, који се састоји од ових елемената: а) наранчастог крила; б) слова ЕМС плаве боје; ц) три водоравне наранчасте црте. Логотип се може допунити додавањем назива домаће услуге. Накнаде за услугу одређује именовани оператор поријекла узимајући у обзир трошкове и захтјеве тржишта;
- да брза пошта није исто што и курирска услуга, јер је курирска услуга свака непосредна достава пошиљке са адресе пошиљаоца на адресу примаоца, а брза пошта се примјењује на све поштанске услуге, а за циљ има доставу у најкраћем могућем времену на било којем подручју;
- да прије закључења Споразума, односно без уређења ових техничко-технолошких процеса пружања ЕМС услуге између ЈПО, није постојала техничка могућност пружања услуге брзе поште на подручју цијеле територије БиХ;
- да на основу табеларног прегледа који даје приказ стварних показатеља прихода од брзе поште у односу на укупан приход БХ Поште по годинама и то укупан приход из основа свих универзалних и резервисаних поштанских услуга с удјелом тог прихода од пружања услуге брзе поште, гдје је и поред раста прихода као посљедица Споразума, евидентно да исти минимално учествује у укупном приходу (у 2015. години приход од брзе поште је износио 385.757,00 КМ што представља 0,42% укупно оствареног прихода, у 2016. години приход од брзе поште је износио 358.603,00 КМ што представља 0,40% укупно оствареног прихода, док у 2017. години приход од брзе поште је износио 1.029.731,00 КМ што представља 1,15% укупно оствареног прихода);
- да је ријеч о услузи брзе поште на нивоу територије БиХ, у оквиру универзалних поштанских услуга, с напоменом да овај сегмент у укупним приходима поштанских и осталих услуга у 2017. годин износио цца 1 %;
- да сарадња ЈПО не третира на било који начин цијене поштанских услуга брзе поште по којима се иста услуга врси корисницима, што је и наведено у Споразуму, тј. сваки поштански оператор слободно формира своје цијене, а које свакако одобрава Агенција за поштански промет, (члан 8. Споразума);
- да успоредбе ради, а насупрот тврдњи Подносиоца приједлога о другачијем начину нормирања обрачуна ПДВ-а за ЈПО, указују да је и у Закону о ПДВ-у Републике Србије у члану 25. наведено, ПДВ се не плаћа на промет: ...б) поштанских услуга од стране јавног предузећа, као и са њима повезаних испорука добара, док у Закону о ПДВ-у Р. Црне Горе је наведено: ослобађање од плаћања ПДВ-а - јавне поштанске услуге. Према томе, неспорно је да је јавни интерес за обављањем поштанских услуга на принципима универзалности, доступност свима под једнаким условима, у вези са *ratio legis*, ослобађања од обавезе плаћања ПДВ-а на поштанске услуге који обављају ЈПО;
- да такођер предлажу да се након одржавања усмене расправе, саслушања странака и провођења материјалних доказа, укључиво и доказа прибављених службеним путем, донесе рјешење којим се одбија Захтјев Удружења поштанских оператора.

Конкурenciјски савјет је дана 24.12.2018. године, запримио под бројем: УП-03-26-3-040-17/18 захтјев Поште Српске број: 1-3708/2-18 од дана 21.12.2018. године за продужење рока за достављање одговора по Закључку као и увид у спис, у складу са одредбама члана 33. став (4) Закона, те је Конкурenciјски савјет цијенивши напријед наведени Захтјев оправданим, одобрио додатни рок за доставу одговора, те одобрио увид у спис у смислу члана 38. Закона, актом број: УП-03-26-3-040-20/18 дана 27.12.2018. године. (Поште Српске нису искористиле могућност увида у спис).

Поште Српске су дана 04.01.2019. године доставиле одговор на Закључак запримљен под бројем: УП-03-26-3-040-23/18 (ЦД са подацима запримљен под бројем: УП-03-26-3-040-25/18) у којем у осим навода који су садржани и у одговору ХП Мостар као и у одговору БХ Поште, се битно наводи и слједеће:

- да на основу табеларног прегледа који даје приказ стварних показатеља прихода од брзе поште у односу на укупан приход Пошта Српске по годинама и то укупан приход из основа свих универзалних и резервисаних поштанских услуга с удјелом тог прихода од пружања услуге брзе поште, гдје је и поред раста прихода као посљедица Споразума, евидентно да исти минимално учествује у укупном приходу (у 2015. години приход од брзе поште је износио 927.271,00 КМ што представља 1,81% укупно оствареног прихода, у 2016. години приход од брзе поште је износио 1.176.072,00 КМ што представља 2,24% укупно оствареног прихода, док у 2017. години приход од брзе поште је износио 1.831.338,00 КМ што представља 3,46% укупно оствареног прихода, док је процјена прихода од брзе поште за 2018. годину 2.475.569,00 КМ што представља 4,51% укупно оствареног прихода);
- да једини различити услови, уколико се односе на цијене, посљедица су одредби Закона о поштама БиХ којима је курирска услуга, у дијелу када је цијена до десет пута већа од основне тарифе, стављена у резервисано подручје;
- да је ријеч о услузи брзе поште на нивоу територије БиХ, у оквиру универзалних поштанских услуга, с напоменом да овај сегмент у укупним приходима поштанских и осталих услуга у периоду 2015-2017. године чини ица 3,03 %;
- да такођер предлажу да се након одржавања усмене расправе, саслушања странака и провођења материјалних доказа, укључиво и доказа прибављених службеним путем, донесе рјешење којим се одбија Захтјев Удружења поштанских оператера.
- да треба нагласити да су Поште Српске прије закључења овог Споразума, закључили сличне Уговоре са приватним поштанским оператерима и то: Уговор о пословној сарадњи број: 1-01-1433/04 са *RHEA EXPRESS* д.о.о. Сарајево, коа генералним заступником *FEDEX*, Споразум о вршењу курирске услуге између поштанских оператера са *DHL*-ом (број:1-3499-2/13 од 02.12.2013. године) и Уговор о пословној сарадњи са *DHL*-ом (број:1-1144/14 од 04.04.2014. године);
- да увидом у наведене уговоре видљиво је да исти немају забрањене одредбе, служе регулисању међусобне сарадње, те указују на отвореност Пошта Српске за сарадњу са свим заинтересованим привредним субјектима на тржишту, на основу обостраног законом допуштеног интереса.

Наведене одговоре, Конкурenciјски савјет је дана 23.01.2019. године дописом број: УП-03-26-3-040-25/18 доставио Удружењу на евентуални одговор, те је Удружење дана 25.01.2019. године дописом запримљеним под бројем: УП-03-26-3-040-27/18 затражило продужење рока за доставу истог, које му је и одобрено актом број: УП-03-26-3-040-28/18 од дана 29.01.2019. године.

Удружење је дописом број: УП-03-26-3-040-31/18 од дана 12.02.2019. године доставило читовање на одговоре противних страна како сlijеди:

- да након примјене херменаутичких правила те примјеном стандарда језичког тумачења (правила граматичког, лексичког и системског тумачења) приликом анализе одговора сва три ЈПО, подносилац захтјева је заузео став да се на исте може читовати једним поднеском, због чињенице да су сва три одговора суштински иста (изузев података који се односе искључиво на сваког од појединих ЈПО) из чега је могуће извести и додатни закључак о могуће учињеној комуникацији ова три ЈПО прије давања одговора на захтјев за покретање поступка. Неки од ставова изнесених у датим одговорима су текстуално готово идентични;
- да у основи, одговори сва три ЈПО цитирају одредбе важећих прописа те дају своја тумачења истих на начин који је повољнији за ЈПО. Подносилац захтјева за покретање поступка сматра да ће коначно тумачење цитираних норми позитивних прописа, уважавајући ставове страна у поступку, дати Конкурентијски савјет БиХ те се овом приликом неће посебно упуштати у оцјене мишљења датих од стране ЈПО. Свакако, своје разумијевање важећих прописа и негативне ефекте истих за привредне субјекте који нису ЈПО, подносилац захтјева за покретање поступка ће дати на јавној расправи коју је тражио достављеним захтјевом;
- да Подносилац захтјева истиче да се ЈПО у својим одговорима позивају на међународне стандарде и правила садржане у директивама које се односе на поштански саобраћај (нпр 97/67/ЕЦ) али само на начин и у дијеловима који оправдавају тренутну ситуацију у Босни и Херцеговини као релевантном тржишту. С друге стране, ЈПО занемарују одредбе других директива (нпр. 2002/39/ЕЦ Европског парламента и Савјета Европе) према којој курирске услуге требају бити либерализоване и одвојене од осталих поштанских услуга, те да мора да постоји значајна разлика између резервисаних поштанских услуга које обављају ЈПО и курирских услуга, које могу вршити и други пружаоци поштанских услуга те да експресне (курирске) услуге не могу бити унутар резервисаних услуга нити унутар универзалних услуга;
- да ЈПО наводе да се неусаглашеност домаћих прописа са европским стандардима не може цијенити као оправдан основ за удовољавање захтјеву за покретање поступка. Такав став ЈПО је неутемељен обзиром да је управо суштина овог поступка у доношењу одлуке која би утврдила несклад домаћих законских норми у односу на норме европских прописа и стандарда, које ЈПО стављају у немјерљиво повољнији положај у односу на остале привредне субјекте. Сходно томе, нетачна је констатација да би се Конкурентијски савјет дајући оцјену неусклађености домаћих прописа са прописима Европске уније, упустио у преиспитивање домаћег законског оквира или да би преузео улогу законодавца;
- да такође, ЈПО се приликом образлагања синтагме „брза пошта” позивају на Свјетску поштанску конвенцију у намјери да исту детерминирају као најбржу поштанску услугу и ова констатација као и дато образложење је тачно али такође непотпуно јер иста Свјетска поштанска конвенција не даје ЈПО оператерима погодности на начин како је то регулисано прописима у БиХ, те да ће о наведеном дати детаљнија образложења на јавној расправи;
- да јединствено за сва три ЈПО су табела о приходима којима се покушало приказати веома мало учешће прихода од брзе поште у односу на остале курирске и друге

услуге ЈПО. Наиме, сва три ЈПО су настојали приказати да се приход од брзе поште у односу на остале приходе креће у граници од 0,42 до 4,5%. Међутим, детаљнијом анализом датих података може се закључити да ЈПО имају повећање прихода од брзе поште за поједине године чак и до 400%. То управо потврђује наводе захтјева за покретање поступка да ЈПО у брзој пошти налазе веома стабилан и прогресиван профит а све захваљујући неоправдано повлаштеном положају. Посебно питање у вези са приходом и профитом представљају чињенице у вези са почетним улагањима у дјелатност брзе поште, кориштење основних средстава ЈПО која нису искључиво намијењена брзој пошти, покривање губитака и слично;

- да одговорима на захтјев за покретање поступка ЈПО сматрају да се требају ослобађати обавезе обрачуна ПДВ-а темељем одредбе члана 24. Закона о ПДВ-у у вези са дјелатношћу „јавна поштанска услуга“. Захтјевом је образложено да таква услуга не постоји у смислу било којег прописа који регулисе поштански саобраћај;
- да датим одговорима ЈПО не појашњавају ситуацију у којој су обавезници примјене важећих прописа (нпр. Закона о јавним набавкама) присиљени да плаћају ЈПО исту услугу по скупљој основној цијени, а како су захтјевом детаљно образложили. Управо због одредби о примјени ПДВ-а корисници услуга су стављени у неповољан положај јер немају могућност избора пружаоца услуге брзе поште по јефтинијој цијени.

Конкурenciјски савјет је на 49. сједници дана 21.03.2019. године донио, у складу са чланом 41. став (2) Закона о конкуренцији, Закључак о продужењу рока за доношење коначног рјешења, под бројем: УП-03-26-3-040-48/18, с обзиром да је према стању списка процијењено да Конкурenciјски савјет неће бити у могућности донијети коначно рјешење, у роковима прописаним чланом 41. став (2) тачке а) и ц) Закона о конкуренцији, јер је за утврђивање чињеничног стања и оцјену доказа било неопходно прикупити додатне податке и документацију, те извршити анализе истих. Закључак о продужењу рока за доношење рјешења је достављен странкама у поступку дана 21.03.2019. године актима број: УП-03-26-3-040-51/18 – БХ Пошту, УП-03-26-3-040-49/18 – Поште Српске, УП-03-26-3-040-40/18 – ХП Мостар и УП-03-26-3-050-52/18 – Удружење.

4. Релевантно тржиште

Релевантно тржиште концентрације, у смислу члана 3. Закона, те чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, чини тржиште одређених производа/услуга које су предмет обављања дјелатности на одређеном географском тржишту.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште у производном смислу обухваћа све производе и/или услуге које потрошачи и/или корисници сматрају међусобно замјењивим, под прихватљивим условима, имајући у виду посебно њихове битне особине, квалитет, уобичајену намјену, начин употребе, услове продаје и цијене.

Надаље према члану 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште у географском смислу обухваћа цјелокупну или дио територије Босне и Херцеговине на којем привредни субјект дјелује у продаји и/или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликује од услова тржишне конкуренције на сусједним географским тржиштима.

Имајући у виду чињеницу да се Подносилац захтјева као релеватно тржиште одредио тржиште курирских услуга, те да се чланице Удружења приватних поштанских оператора баве пружањем курирских поштанских услуга према важећим лиценцама за обављање наведене дјелатности, Конкурenciјски савјет је у предметном поступку одредио као релевантно тржиште тржиште курирских услуга.

У конкретном случају релевантно географско тржиште је Босна и Херцеговина јер странке у поступку дјелују или имају могућност да дјелују у продаји/или куповини релевантног производа на цијелој територији Босне и Херцеговине.

Слиједом наведенога, релеватно тржиште предметног поступка је утврђено као тржиште курирских услуга у Босни и Херцеговини.

4.1. Анализа релевантног тржишта

Преглед тржишног учешћа јавних и приватних поштанских оператора на релевантном тржишту курирских услуга на територији Босне и Херцеговине на основу података достављених од стране Агенције за поштански саобраћај у 2017. години:

Табела 1.

	Назив привредног субјекта	Вриједност	тржишно учешће (%)
1.	БХ ПОШТА	1.138.170,82	5,84
2.	ХП МОСТАР	659.656,00	3,38
3.	ПОШТЕ СРПСКЕ	1.897.236,30	9,73
4.	ИНТЕРЕУРОПА РТЦ САРАЈЕВО	535.532,71	2,75
5.	IN TIME САРАЈЕВО	1.572.130,00	8,06
6.	EURO EXPRESS	2.184.144,89	11,20
7.	RHEA EXPRESS САРАЈЕВО	402.244,00	2,06
8.	DHL INTERNATIONAL	3.432.060,09	17,60
9.	A2B EXPRESS DELIVERY	2.398.656,00	12,30
10.	EXPRESS ONE САРАЈЕВО	2.014.634,00	10,33
11.	LAGERMAX САРАЈЕВО	133.073,00	0,68
12.	MHS САРАЈЕВО	64.000,00	0,33
13.	EXPRESS COURIER	755.960,00	3,88
14.	X EXPRESS БАЉА ЛУКА	2.317.845,61	11,88
	Укупно	19.505.343,42	100,00
	Укупно (1+2+3)	3.695.063,12	18,94
	Укупно (5+6+9+10)	8.169.564,89	41,88

* подаци АПП о оствареним приходима од обављања курирских услуга према достављеној аналитици ЈПО и подаци о оствареном приходу од обављања курирских услуга поштанских оператора у 2017. години

Табела 2.

	БХ ПОШТА	ХП МОСТАР	ПОШТЕ СРПСКЕ
Приход остварен од обављања курирских услуга	6.645,00	8.863,00	66.306,79
Приход остварен од обављања услуга брзе поште	1.131.525,82	650.793,00	1.830.929,51
Укупно	1.138.170,82	659.656,00	1.897.236,30

* у подацима о оствареној вриједности код ЈПО су садржани приходи остварени од пружања курирске услуге и услуге брзе поште – ЕМС (Табела 2.)

На основу достављених података АПП, у 2017. години, појединачно тржишно учешће на релевантном тржишту БХ Пошта је била заступљена у проценту од 5,84%, Поште Српске 9,73%, ХП Мостар 3,38%, те је њихов заједнички удио износио 18,94%.

Подносилац захтјева, односно њене чланице у наведеном периоду су имале појединачно тржишно учешће на релевантном тржишту и то *In Time* у проценту од 8,06%, *Euro Express* од 11,20%, *A2B Express Delivery* од 12,30% и *Express One* од 10,33%, те њихово заједничко учешће је износило 41,88%.

5. Прикупљање података од трећих особа

У току поступка ради утврђивања свих мјеродавних чињеница, у смислу члана 35. став (1) тачке а) и ц) Закона, Конкурентијски савјет је прикуписао податке и документацију и од других тијела /институција које нису странке у поступку.

Слиједом наведеног, Конкурентијски савјет је затражио, актом број: УП-03-26-3-040-29/18 од дана 29. 01.2019 године од Агенције за поштански саобраћај БиХ појашњење: које врсте писмоносних пошиљака спадају у курирске поштанске услуге, односно спадају ли у те услуге и услуге брзе поште, те ко све може вршити ове услуге, да ли ЈПО према постојећој законској регулативи могу закључивати споразуме између себе који се односе на услуге преноса пошиљака брзе поште и јесу ли сви поштански оператери у Босни и Херцеговини укључујући и ЈПО који пружају курирске услуге као и услуге брзе поште дужни имати исте цијене услуга, односно да ли Агенција као регулатор прописује које цијене морају имати ЈПО, а које цијене остали поштански оператери за пружање ових услуге, односно да ли постоје ценовна ограничења у вези пружања ових услуга.

Агенција за поштански саобраћај је актом за примљеним под бројем: УП-03-26-3-040-30/18 од 06.02.2019. године доставила одговор на Захтјев Конкурентијског савјета у коме се наводи да у циљу разумјевања наведених услуга кључно је раздвојити курирске поштанске услуге од услуге брзе поште јер се ради о посебним поштанским услугама и поштанским услугама на слободном тржишту, наиме предметом курирске поштанске услуге и услуге брзе поште могу бити писмоносне и пакетске пошиљке, да услуге брзе поште (ЕМС) спадају у посебне поштанске услуге које обављају ЈПО и обавезно се организују на читавом подручју БиХ сваког радног дана, најмање 5 дана у недељи тј. пошиљалац може да се изабере да писмоносна или пакетска пошиљка пренесе као ЕМС а којом се захтјева посебан поступак и услови везани за пријем, отпрему, превоз и приспјеће и уручење поштанских пошиљака, док курирске услуге су услуге на слободном тржишту које не морају бити организоване на цијелом подручју БиХ сваког радног дана најмање 5 дана.

Предметом курирских услуга могу бити све пакетске и писмоносне пошиљке уколико су испуњени услови из члана 48. став 1., 2. и 3. Општих услова, те курирске услуге могу обављати сви оператери поштанског саобраћаја уз поштовање цијеновних ограничања у односу на резервисане услуге које су утврђене Законом о поштама БиХ ако посједују овлашћење или лиценцу издату од стране Агенције.

Да ЈПО у погледу услуга преноса пошиљака брзе поште, у складу са чланом 28. став 11. Општих услова, технолошки поступак преноса ЕМС пошиљака могу регулисати посебним упутством, те да оператери у БиХ укључујући и ЈПО који пружају курирске услуге и услуге брзе поште нису дужни имати исте цијене услуга, јер се ради о двије врсте различитих услуга, те да Агенција као регулатор не прописује које цијене морају имати ЈПО а који остали поштански оператери.

Конкурентијски савјет се поново обратио Агенцији за поштански саобраћај БиХ актом број: УП-03-26-3-040-68/18 од дана 25.04.2019. године са захтјевом да се доставе подаци о оствареним приходима приватних поштанских оператера у вршењу курирских услуга у 2017. години на простору БиХ, као и исте податке за јавне поштанске оператере уколико су вршили именовану курирску услугу, те Агенција за поштански саобраћај БиХ актом за примљеним под бројем: УП-03-26-3-040-69/18 од дана 09.05.2019. године доставило тражене податке.

6. Усмена расправа

У даљем току поступка, будући да се ради о поступку странака са супротним интересима, Конкурентијски савјет је заказао усмену расправу, у складу са чланом 39. Закона, за дан 06.03.2019. године (позиви достављени дана 20.02.2019. године Подносиоцу захтјева актом број: УП-03-26-3-040-35/18, БХ Поштама актом број: УП-03-26-3-040-34/18, ХП Мостар актом број: УП-03-26-3-040-33/18 и Поштама Српске актом број: УП-03-26-3-040-32/18).

Поште Српске су актом број: УП-03-26-3-040-37/18 за примљеним дана 28.02.2019. године путем факса затражиле одгоду усмену расправе у циљу припреме документације, те је овај орган цијенећи разлоге исту одгодио за дан 20.03.2019. године и о томе обавијестио све странке у поступку (дана 04.03.2019. године актима број: УП-03-26-3-040-38/18 – БХ Пошту, УП-03-26-3-040-39/18 – Поште Српске, УП-03-26-3-040-40/18 – ХП Мостар и УП-03-26-3-040-41/18 – Удружење).

Подносилац захтјева је такођер затражио одгоду усмене расправе актом број: УП-03-26-3-040-43/18 за примљеним дана 06.03.2019. године, због раније преузетих обавеза, те је овај орган цијенећи разлоге исту одгодио за дан 25.03.2019. године и о томе обавијестио све странке у поступку (дана 07.03.2019. године актима број: УП-03-26-3-040-44/18 – БХ Пошту, УП-03-26-3-040-46/18 – Поште Српске, УП-03-26-3-040-45/18 – ХП Мостар и УП-03-26-3-040-47/18 – Удружење).

На усменој расправи одржаној дана 25.03.2019. године у просторијама Конкурентијског савјета у име странака у поступку су приступили њихови законски заступници и пуномоћници којом приликом су имали могућност да једни другима постављају питања и разјасне међусобно спорне ствари, Подносилац захтјева, као и ЈПО су остале при досадашњим исказима, као и дали додатна појашњења и одговоре на нејасноће које су се појавиле током поступка (Записник са усмене расправе, акт број: УП-03-26-3-040-54/18).

Водитељ поступка је наложио Закључком са усмене расправе да се сви документи, докази и изјашњења доставе у року од 10 дана од дана одржавања расправе, те да се закаже нова усмена расправа након достављања тражене документације.

Дана 04.04.2019. године запримљени су тражени подаци под бројем: УП-03-26-3-040-54/18 од БХ Пошта, тражени подаци број: УП-03-26-3-040-55/18 од Удружења, дана 05.04.2019. године запримљени су тражени подаци под бројем: УП-03-26-3-040-56/18 од Пошта Српске, тражени подаци број: УП-03-26-3-040-57/18, УП-03-26-3-040-58/18 и УП-03-26-3-040-59/18 од ХП Мостар.

Нова усмена расправа заказана је за дан 25.04.2019. године у складу са чланом 149. став 2. Закона о управном поступку, као наставак усмене расправе одржане дана 25.03.2019. године (позиви достављени Подносиоцу захтјева актом број: УП-03-26-3-040-63/18 – БХ Пошту, УП-03-26-3-040-61/18 – Поште Српске, УП-03-26-3-040-62/18 – ХП Мостар и УП-03-26-3-040-60/18 – Удружење дана 10.04.2019. године).

У међувремену је Подносилац захтјева актом запримљеним под бројем: УП-03-26-3-040-64/18 од дана 19.04.2019. године затражио увид у спис, који му је у складу са чланом 37. Закона и одобрено актом број: УП-03-26-3-040-65/18 дана 24.04.2019. године (акт о увиду у спис број: УП-03-26-3-040-66/18 дана 24.04.2019. године)

На усменој расправи одржаној у просторијама Конкуренцијског савјета дана 25.04.2019. године (Записник број: УП-03-26-3-040-67/18 од 25.04.2019. године), у име странака у поступку су приступили њихови законски заступници и пуномоћници којом приликом су се додатно изјасниле на чињенице и околности о којима се до сада нису изјасниле, те дале завршну ријеч у вези предметног поступка.

Водитељ поступка је наложио Закључком са усмене расправе да се доставе тражени подаци, те су БХ Поште актом запримљеним под бројем: УП-03-26-3-040-70/18 дана 09.05.2019. године доставиле податке *print screen* апликације *SELECT* за 2018. годину са подацима количине пошљих уручених брзом поштом и уручених курирском услугом на мјесечном нивоу, те графички приказ наведених података.

ХП Мостар актом запримљеним под бројем: УП-03-26-3-040-72/18 од дана 10.05.2019. године и актом број: УП-03-26-3-040-74/18 од дана 13.05.2019. године доставили податке који се односе на остварене приходе и расходе брзе поште (2015-2018), као и податке о учешћу пошљака брзе поште преко 31,5 кг у односу на пошљике до 31,5 кг (2015-2017).

Поште Српске актом запримљеним под бројем: УП-03-26-3-040-73/18 од дана 13.05.2019. године доставили су податке који се односе на податак у вези услуге „уручење одмах“ у оквиру услуге брзе поште (пошљика која гласи за подручје истог града које је покривено доставом пошљака и исте се уручују у року од 3 сата) за 2018. годину (162 пошљике у укупном износу од 1567, 15 КМ те да је учешће наведене услуге у оствареном приходу брзе поште износио 0,05%), те да не врше доставу курирских пошљака, односно од врата до врата, јер не посједују „покретне шалтере“ помоћу којих би евентуално могли извршити евидентирање пошљике прије доставе примаоцу.

Подносилац захтјева је актом запримљеним под бројем: УП-03-26-3-040-71/18 дана 09.05.2019. године доставио податке који се односе на приходе чланица удружења по основу обављања курирских услуга (2015-2018), табеларни преглед укупних прихода од курирских услуга приватних и јавних поштанских оператера (2015-2018).

7. Утврђено чињенично стање и оцјена доказа

Након сагледавања релевантних чињеница и доказа утврђених током поступка, чињеница изнијетих на усменој расправи, података и документације мјеродавних институција, појединачно и заједно, те на основу изведених доказа Конкурвенцијски савјет је утврдио слjedeће:

- да су Удружење основали привредни субјекти чији је основни капитал у приватном власништву и то: „А2В Express delivery“ д.о.о. Браће Мулића 48, 71000 Сарајево, „In Time“ д.о.о. Браће Баљић 1А, 71000 Сарајево, „Еuro Express“ д.о.о. Јована Дучића 23А, 71000 Бања Лука, и „Express One“ д.о.о. Рајловачка бб, 71000 Сарајево који између осталог, а према важећим лиценцама издатим од стране Агенције за поштански саобраћај обављају дјелатност курирских услуга на цијелој територији Босне и Херцеговине;
- да област поштанског саобраћаја укључујући и курирске услуге, дефинисане су законским и подзаконским актима;
- да је БиХ донијела одлуку о ратификацији аката Свјетског поштанског савеза (Међународни уговори 2/09, 8/13 и 3/17)
- да је област поштанског промета у земљама ЕУ регулисана и директивама Европске комисије (Директива 1997/67/ ЕЦ, Директива 2002/39/ЕЦ и Директива 2008/6/ЕЦ);
- да је чланом 2. став 1. тачка р) Законом о поштама БиХ прописано да "курирске услуге" значе поштанске услуге с додатном вриједношћу, које давалац поштанских услуга обавља на основу посебног захтјева пошиљаоца, а подразумијевају преузимање писмоносне пошиљке на адреси пошиљаоца, те директан пренос и уручење на адреси примаоца;
- да је чланом 3. став 1. тачка и) прописано да цијене резервисаних поштанских услуга су под државном контролом, а уколико се оваквим цијенама не обезбјеђује покриће стварних трошкова и развојне потребе поштанског система, држава и ентитети обезбјеђују субвенције јавним поштанским оператерима. Није дозвољено субвенционисање нерезервисаних и других поштанских услуга из средстава резервисаних поштанских услуга, док је ставом ј) истог члана прописано да конкуренција у поштанском саобраћају подстиче се до нивоа којим се не угрожава друштвена функција универзалних поштанских услуга, као и да међусобна сарадња јавних поштанских оператера не смије да буде монополистички оријентисана и мора да се заснива на чистим економским односима у интересу свих грађана Босне и Херцеговине (став ј);
- да је чланом 6. став 1. тачка г) Закона о поштама БиХ прописано да у оквиру универзалних поштанских услуга, резервисане поштанске услуге у унутрашњем и међународном саобраћају обухваћају пријем, отпрему, превоз, приспијеће и уручење курирске услуге, уколико износ тарифе није десет пута већи од обичне тарифе, из чега произилази да се приватни поштански оператери могу бавити пружањем курирске услуге чак и у дијелу резервисане услуге али само уколико је износ тарифе - цијене десет пута већи од „обичне тарифе“. То практично значи, имајући у виду чињеницу да је обична тарифа законски одређена на износ 0,90 КМ, да приватни поштански оператер може пружати курирску услугу у резервисаној поштанској услузи само уколико је цијена за такву услугу 9,00 КМ или више;
- да је чланом 8. Закона о поштама БиХ прописано да ЛПО могу да организују и обављање курирских услуга које су либерализоване и налазе се на тржишту;

- да у оквиру универзалних поштанских услуга, постоје резервисане поштанске услуге које могу да обављају само ЈПО;
- да поред ЈПО постоје и други оператери поштанског саобраћаја могу имати овлашћења за пружање нерезервисаних и осталих поштанских услуга (члан 8. став 2. тачка ц) Закона о поштама БиХ);
- да овлашћење за рад поштанским операторима даје и одузима, у складу с одредбама овог закона, Агенција за поштански саобраћај Босне и Херцеговине, уз сагласност Министарства комуникација и саобраћаја;
- да је чланом 12. став 1. Закона о поштама БиХ прописано да сваки оператер поштанског саобраћаја је обавезан да пренос поштанских пошиљака које прими од било којег другог оператора поштанског саобраћаја на подручју Босне и Херцеговине третира на потпуно једнак начин, као и пренос поштанских пошиљака које му је повјерило било које физичко или правно лице у Босни и Херцеговини, док је ставом 2. истог члана прописано да оператери поштанског саобраћаја могу између себе закључивати билатералне и мултилатералне споразуме уз сагласност Агенције, а који морају бити у складу с принципима поштанске политике утврђеним овим законом;
- да је чланом 13. став 1. Закона о поштама БиХ прописано да пренос поштанских пошиљака између ентитета третира се као унутрашњи поштански саобраћај и не може се ограничавати административним мјерама, док је ставом 2. истог члана прописано да оператери поштанског саобраћаја, уз сагласност Агенције, усаглашавају начине и правце поштанске размјене, уважавајући принципе економичности, ефикасности и безбједности;
- да је чланом 15. став 1. прописано да ЈПО покриће губитака, у случају када цијене резервисаних поштанских услуга не покривају њихове трошкове, надокнађују из других прихода остварених вршењем поштанских услуга, док је ставом 2. истог члана прописан ода ради остваривања утврђених принципа поштанске политике, ЈПО су дужни да обезбиједи такав интерни рачуноводствени систем из којег ће се видјети структура прихода и трошкова резервисаних и нерезервисаних универзалних услуга, те структура и висина прихода и трошкова посебних поштанских услуга. Интерни рачуноводствени системи морају да обезбиједи локацију трошкова свих поштанских услуга у складу са стандардима Европске уније, те ставом 3) истог члана прописано је да међусобне рефундације, на основу међународних и међуоператерских поштанских услуга, морају да покрију трошкове преноса и прераде поштанских пошиљака;
- да дефинисање курирских услуга није садржано у ентитетским Законима, те да је чланом 13. Закона о поштанском промету ФБиХ као посебна услуга прописана услуга брзе поште (ЕМС), док је чланом 7. Закона о поштама РС прописано да поштанске услуге поред универзалних, финансијских електронских и допунских обухватају и остале поштанске услуге;
- да је чланом 18. став 1. Закона о поштама РС прописано да оператери поштанског саобраћаја одређују поштарину за универзалне поштанске услуге полазећи од реалних трошкова, уважавајући принципе да поштарина треба да буде приступачна за све кориснике, док је ставом 2. истог члана прописано да Влада РС даје сагласност

на Цјеновник поштанских услуга којим се уређује поштарина за резервисане поштанске услуге;

- да је чланом 9. став 1. тачка 9) Закона о поштанском промету ФБиХ прописано да цијене резервисаних поштанских услуга су под државном контролом, а уколико се оваквим цијенама не осигурава покриће стварних трошкова и развојне потребе поштанског система, Влада Федерације дужна је осигурати додатне услуге поштанским операторима. Није дозвољено субвенционирање нерезервисаних и других поштанских услуга из средстава резервисаних поштанских услуга, док је чланом 34. став 3. прописано да надлежно Министарство врши надзор над тарифном политиком за резервисане услуге;
- да је чланом 26. став 2. Општих услова (БиХ) прописано да се као посебна поштанска услуга у смислу става (1) овог члана пошиљалац може изабрати да му се пошиљка пренесе као пошиљка брзе поште (ЕМС), док је чланом 28. став 1. прописано да пошиљка брзе поште је поштанска услуга која подразумијева преузимање поштанске пошиљке на основу посебног захтјева пошиљаоца (путем телефона и сл.), на адреси коју одреди пошиљалац, или у поштанском уреду, те уручује на адреси примаоца. ЕМС пошиљка уручује се у року који одреди пошиљалац, а према понуди оператора поштанског промета и може бити масе до 31,5 кг;
- да је чланом 28. став 11. Општих услова (БиХ) прописано да се технолошки поступак преноса ЕМС пошиљака оператори поштанског промета регулишу посебним упутством;
- да је чланом 18. став 3. тачка 4) Правилника о општим условима за пружање поштанских услуга (Правилник ФБиХ) прописано да се под посебним услугама у смислу става 2. овог члана сматрају се услуге пријама, преноса и уручења пошиљке брзе поште (ЕМС), док је чланом 23. став 1. истог Правилника прописано да пошиљка брзе поште је курирска услуга која подразумијева преузимање поштанске пошиљке на основу посебног захтјева пошиљаоца (путем телефона и сл.), на адреси коју одреди пошиљаоц, те уручује на адреси примаоца. ЕМС пошиљка уручује се у року који одреди пошиљалац, према понуди поштанских оператора;
- да је чланом 27. Посебних услова за вршење поштанских услуга (у даљем тексту: Посебни услови РС) прописано да остале поштанске услуге обухватају посебне поштанске услуге, допунске поштанске услуге, поштанске услуге по службеној дужности или на захтјев корисника услуга и поштанске услуге на слободном тржишту, док је чланом 28. став 3. тачка б) прописано да се као посебна поштанска услуга може изабрати да се пошиљка пренесе као пошиљка брзе поште (ЕМС);
- да је чланом 30. став 1. Посебних услова РС прописано да пошиљка брзе поште (ЕМС) је поштанска услуга која подразумијева преузимање поштанске пошиљке на основу посебног захтјева пошиљаоца (путем телефона и сл) на адреси коју одреди пошиљалац или у јединици поштанске мреже, те уручује на адреси примаоца, у року који одреди пошиљалац, а према понуди Поште;
- да је према члану 23. став 4. Правилника ФБиХ прописано да ЕМС пошиљка може бити масе до 31,5 кг, док је чланом 30. став 4. Посебних услова РС прописано да пошиљка брзе поште (ЕМС) може бити масе до 50 кг за подручје Републике Српске;

- да је чланом 50. став 1. Посебних услова РС прописано да су курирске услуге поштанске услуге са додатном вриједношћу које Пошта врши на основу посебног захтјева пошиљаоца, а подразумијевају преузимање поштанских пошиљака на адреси пошиљаоца, директан пренос, те уручење на адреси примаоца, док је ставом 2. истог члана прописано да под додатном вриједношћу у смислу става (1) овог члана, подразумијева се, по посебном захтјеву пошиљаоца: уговорено вријеме и мјесто преузимања, брзина преноса, електронско праћење преноса, те уручење у договореном року и на договореној адреси. Пошта мора имати могућност да у сваком тренутку у току преноса поступи по захтјеву пошиљаоца, док је ставом 3. прописано да се Пошта мора придржавати цијенових ограничења у односу на резервисане услуге које су утврђене законом;
- да Агенција за поштански саобраћај БиХ (АПШ) издаје лиценце за обављање универзалних поштанских услуга (изузев резервираних) и осталих поштанских услуга (изузев курирских) и лиценце за обављање курирских услуга, те да издате лиценце се издају на период од 4 године уз претходну сагласност Министарства за комуникацију и промет БиХ;
- да АПШ издаје и овлаштење јавним поштанским оператерима који су директно Законом о поштама БиХ овлаштени обављати све поштанске услуге;
- да АПШ води регистар овлаштења ЈПО (24.07.2009. године датум издавања овлаштења без рока важења) и регистар лиценци за остале поштанске оператере;
- да чланице Удружења посједују лиценцу за обављање курирских услуга;
- да је АПШ донијела Одлуку о јединственој тарифној политици за резервисане поштанске услуге на подручју БиХ дефинисаних чланом 6. Закона о поштама, те је чланом 1. став 4. прописано да су посебне поштанске услуге, допунске поштанске услуге по захтјеву пошиљаоца или примаоца, и услуге по службеној дужности, дефинисане Општим условима за обављање поштанских услуга саставни су дио обављања резервисаних поштанских услуга;
- да је чланом 24. став 1. тачка 1. Закона о ПДВ-у прописано да су јавне поштанске услуге ослобођење од плаћања ПДВ, те да је чланом 24. став 1. Правилника о примјени ПДВ-а прописано да се порезно ослобађање из члана 24. став 1. тачка 1. Закона, односи се на јавне поштанске услуге. Јавним поштанским услугама подразумијевају се све услуге које обављају јавни поштански оператери у складу са Законом о поштама Босне и Херцеговине;
- да су ЈПО закључили *Споразум о преносу пошиљака брзе поште између јавних поштанских оператера*, у циљу регулисања техничко-технолошких процеса пријема, преноса, размјене и уручења пошиљки, као и рокове пружања поштанске услуге на међуоператорском нивоу на подручју цијеле БиХ;
- да саставни дио „Споразума“ чине Прилог 1. Попис локација са роком уручења и Прилог 2. Тачке размјене и времена размјене закључака брзе поште између јавних поштанских оператера;
- да је наведеним Споразумом регулисан пренос пошиљака брзе поште односно начин пријема, превоз и уручење пошиљака брзе поште, посебне услуге са пошиљкама брзе

поште, цијене услуга и накнада између оператора, рокови преноса, накнаде штете и друга питања везана за сарадњу и заједнички наступ у преносу пошиљака брзе поште на цијелом подручју БиХ;

- да сваки оператор одређује износ цијене услуге за примљену пошиљку на свом подручју, те у случају посредовања када један оператор за свог клијента наручује услугу код другог оператора, висина цијене услуге одређена је од стране наручиоца услуге, те у овом случају оператор који прима пошиљку добија накнаду у складу са одредбамаспоразума из поглавља накнаде;
- да накнаде за уручење пошиљке од другог оператора износи 3,00 КМ по пошиљци, те ова накнада укључује све пошиљке масе до 50 кг, збирне пошиљке које укључују максимално до 3 појединачне пошиљке, као и посебна руковања са пошиљком која су захтијевана приликом уручења;
- да накнада за пријем пошиљке по захтјеву другог оператора износи 3,00 КМ по пошиљци, те ова накнада укључује све радње оператора као и код редовног преузимања пошиљке брзе поште од властитог корисника осим наплате услуге;
- да се обрачун између страна Споразума сачињава мјесечно на бази усаглашених података;
- да је наведеним Споразумом одређени рокови преноса пошиљака брзе поште;
- да су изречене прекршајне казне за приватне оператере који су обављајући курирске услуге ушли у сегмент резервисане услуге;
- да на основу достављених података АПП, у 2017. години, појединачно тржишно учешће на релевантном тржишту БХ Пошта је била заступљена у проценту од 5,84%, Поште Српске 9,73%, ХП Мостар 3,38%, те је њихово заједничко учешће износило 18,94%.
- да на основу достављених података АПП, у 2017. години Подносилац захтјева, односно њене чланице у наведеном периоду су имале појединачно тржишно учешће на релевантном тржишту и то *In Time* у проценту од 8,06%, *Euro Express* од 11,20%, *A2B Express Delivery* од 12,30% и *Express One* од 10,33%, те њихово заједничко учешће је износило 41,88%;
- да су приходи од услуга брзе поште посматрајући у периоду 2015-2018. година били у порасту код сва три ЛПО, мада у укупном приходу чине јако мали проценат учешћа у посматраном периоду (БХ Поште учешће у распону 0,40-2,08%, РС Поште 1,62-4,28%, ХП Мостар 0,00-4,37%);
- да су остварени приходи од пружања курирских услуга чланица Удружења у у периоду 2015-2018. година били различити односно гледајући кроз године код привредног субјекта *Euro Express* се биљежи благи пораст остварених прихода као и код привредног субјекта *Express One* (осим у 2017 години), док се код привредног субјекта *IN Time* биљежи пораст прихода у 2016. години у односу на 2015. те пад остварених прихода у 2017. и онда повећање у 2018. годину у односу на 2017., и привредни субјекат *A2B Delivery* биљежи пораст прихода у 2016. години у односу на 2015. , затим слиједи пад прихода у 2017, те поновни пораст прихода у 2018. години;

7.1. Забрањени споразум ЈПО БХ Поште, Поште Српске и ХП Мостар

Подносеним Захтјевом, Подносилац захтјева надаље сматра да су ЈПО БХ Поште, РС Поште и ХП Мостар извршили повреду Закона о конкуренцији, склапањем забрањеног споразума из члана 4. став (1) тач. а) и д) те тражи од Конкуренцијског савјета доношење рјешења којим се утврђује да Споразум о преносу пошиљака брзе поште између јавних поштанских оператера забрањен, као и да утврди повреду описане пријавом те да донесе одговарајућу одлуку.

Чланом 4. став (1) Закона о конкуренцији прописано је да су забрањени споразуми, уговори, поједине одредбе споразума или уговора, заједничка дјеловања и прешутни договори привредних субјеката, као и одлуке и други акти привредних субјеката, који за циљ и посљедицу имају спречавање, ограничавање или нарушавање тржишне конкуренције на релевантном тржишту, а који се односе на:

- а) Директно или индиректно утврђивање куповних и продајних цијена или било којих других трговачких услова;
- д) Примјену различитих услова за идентичне трансакције са другим привредним субјектима, доводећи их у неповољан положај у односу на конкуренцију;

Споразуми забрањени у складу са ставом (1) члана 4. Закона о конкуренцији су ништавни.

Такођер, чланом 101. Уговора о функционисању Европске уније, са којим је усклађен члан 4. Закон о конкуренцији, забрањују се заједничка дјеловања предузетника који штете постојећој или потенцијалној тржишној конкуренцији, а у коначници потрошачима. Забрањеним споразумима се првенствено настоји остале тржишне учеснике/конкуренте искључити с тржишта, како би створили могућност повисивања цијена, те остваривања додатне добити.

Дакле, забрањени су споразуми између предузетника, привредних субјекта који су стварни или потенцијални конкуренти на тржишту, а забрањено су обухваћени како хоризонтални, тако и вертикални споразуми.

Надаље, наведеним чланом 101. Уговора о функционисању Европске уније се забрањује антиконкуренцијско понашање које настаје као резултат усклађене воље два или више предузетника, а што се је и усаглашено у судској пракси Европске уније, обзиром да је Европски суд у пресуди донесеној у предмету: „Bayer AG v. Commission of the European Communities“ од дана 26.10.2000. године, утврдио да је концепт споразума у смислу члана 85. став 1 Уговора о Европској заједници (члан 101. Уговор о функционисању Европске уније), усмјерен на постојање воље између најмање двије стране. Односно, неопходна је усклађена воља привредних субјеката и намјера за штетним поступањем.

Подносилац Захтјева у самом Захтјеву и током поступка, наводи да ЈПО удруживањем ради обављања дјелатности „курирске услуге“ на начин да су закључили поменути споразум, стварају трговинске услове на територију цијеле БиХ који су драстично различити од услова по којима послују приватни поштански оператери чиме су неоправдано доведени у потпуно различиту ситуацију у односу на ЈПО јер су у потпуно неравноправном положају приликом нуђења курирских услуга у односу на ЈПО, као и да на основу поменутог споразума ЈПО, супротно досадашњим ограничењима достављања пошиљки до одређених „територијалних граница“ сада укидају те границе и стварају апсолутно слободан простор за њихову дјелатност на нивоу цијеле БиХ.

Подносилац захтјева такође истиче да ЈПО неосновано користе повластице које су им успостављене прописима који ограничавају приватни сектор реферишући се на одредбе Закона о ПДВ-у у погледу ослобађања од плаћања ПДВ-а ЈПО и одредби члана 6. Закона о поштама БиХ у смислу цјеновних ограничења којих се морају придржавати приватни поштански оператери.

Конкурenciјски савјет је у предметном поступку испитивало у оквиру Закона о конкуренцији, а у складу са својим надлежностима прописаним истим законом, да ли је дошло до испуњења бића дјела из члана 4. став (1) под а) и д) Закона о конкуренцији.

У току поступка, Конкурenciјски савјет је утврдио да према законским одредбама, ЈПО поред резервисаних услуга које могу само они обављати, могу обављати и курирске услуге у оквиру резервисане услуге која је детерминисана цјеновним ограничењенима, као и курирске услуге које су либерализоване и налазе се на тржишту. Притом ЈПО као ни приватни поштански оператери нису територијално ограничени у пружању својих услуга, односно пренос поштанских пошиљака третира се као унутрашњи поштански саобраћај и не може се ограничавати административним мјерама, што и сам Подносилац захтјева признаје.

Надаље, сви поштански оператери могу склапати билатералне и мултиратералне споразуме уз сагласност Агенције за поштански саобраћај, а који морају бити у складу с принципима поштанске политике утврђеним законом, те су ЈПО и закључили Споразум о преносу пошиљака брзе поште, те да на основу члана 28. став 11. Општих услова (БиХ) прописано да се технолошки поступак преноса ЕМС пошиљака оператери поштанског промета регулишу посебним упутством.

Анализом предметног Споразума, утврђено је да се наведеним Споразумом регулише пренос пошиљака брзе поште односно начин пријема, превоз и уручење пошиљака брзе поште, посебне услуге са пошиљкама брзе поште, цијене услуга и накнада између оператора, рокови преноса и накнаде штете, те је тако између осталог одређено да сваки оператер одређује износ цијене услуге за примљену пошиљку на свом подручју, да накнаде за уручење односно пријем пошиљке од другог оператора износи 3,00 КМ по пошиљци, да се обрачун између страна Споразума сачињава мјесечно на бази усаглашених података, те да су утвђене тачка размјене и вријеме уручења закључака брзе поште.

Притом, Агенција за поштански саобраћај разграничава односно прави разлику између услуге брзе поште (ЕМС) која спада у посебне поштанске услуге које обављају ЈПО и обавезно се организују на читавом подручју БиХ сваког радног дана, најмање 5 дана у недељи тј. пошиљалац може да се изабере да писмоносна или пакетска пошиљка пренесе као ЕМС а којом се захтјева посебан поступак и услови везани за пријем, отпрему, превоз и приспјеће и уручење поштанских пошиљака, док курирске услуге су услуге на слободном тржишту које не морају бити организоване на цијелом подручју БиХ сваког радног дана најмање 5 дана.

Неоспорна је чињеница да су ЈПО на основу законске регулативе ослобођени од плаћања ПДВ-а, као и да приватни поштански оператери обављајући курирске услуге у оквиру резервисане услуге морају примјењивати цјеновна ограничења на основу чега постоји разлика између ЈПО и приватних поштанских оператера:

Такођер, чињеница је и да су ЈПО усмјерили своје пословање у смислу пружања курирских услуга и услуга брзе поште што им је и законом допуштено, као и да су приходи ЈПО од услуга брзе поште посматрајући у периоду 2015-2018. година били у порасту код сва три ЈПО,

али према доступним подацима (табела 1.) нити појединачно нити заједно ЈПО немају доминантан положај на наведеном тржишту.

Подносилац захтјева првенствено указује на законска рјешења којим се приватни поштански оператери стављају у неповољнији положај у односу на ЈПО, сматрајући првенствено да обрачунавањем ПДВ-а примјеном цјеновних ограничења у сегменту курирских услуга, као и не спровођењем либерализације у складу са ЕУ Директивама у смислу да курирске услуге требају бити одвојене од осталих поштанских услуга, приватни поштански оператери доводе у неравноправан и неконкурентан положај.

Напомињемо да Конкурентијски савјет у овом поступку није одлучивао у вези података и чињеница достављених како од стране Подносиоца захтјева тако и од стране ЈПО који се односе на евентуалну примјену других прописа будући да је примјена тих прописа у надлежности других органа (питање ослобађања од плаћања ПДВ-а, цјеновна ограничења курирских услуга у склопу резервисаних услуга, посједовање лиценци за цестовни превоз, пријављивање приватних поштанских оператора Агенцији за поштански промет због кршења закона, невођење књиговодствених евиденција у складу са чланом 15.став 2. Закона о поштама и др.)

Цијенећи све изведене доказе посебно као и у њиховој међусобној повезаности, Конкурентијски савјет је утврдио да се не може сматрати да постоји забрањени споразум између ЈПО БХ Поште, Поште Српске и ХП Мостар којим је Подносилац захтјева доведен у неповољнији положај у односу на конкуренцију, односно, не постоји повреда члана 4. став. 1 тачка а) и д) Закона, јер Споразум није споразум у смислу вршења основне услуге ЕМС-а већ њене завршне радње (уручење пошиљке) којом се вршење основне услуге чини ефикаснијом.

Слиједом наведеног, Конкурентијски савјет је одлучио као у тачки 1. диспозитива овог Рјешења.

Конкурентијски савјет сматра да би у погледу интереса потрошача односно корисника поштанских услуга било пожељно отварање и ових дјелатности тржишној конкуренцији у мјери у којој то неће довести у питање извршавање задаћа које су им повјерене посебним прописима, те у том смислу и у складу са овластима из члана 25. став (ф) Закона даје препоруку да надлежна тијела приликом извршавања својих законских надлежности везаних за уређења начина пружања поштанских услуга имају у виду да јака тржишна конкуренција резултира добробити за крајње потрошаче, било да се ради о грађанима било о привредним субјектима.

7.2. Злоупотреба доминантног положаја ЈПО БХ Поште, Поште Српске и ХП Мостар и повреда члана 9. став 1. тачке а), б), ц), и г) Одлуке о дефинисању категорија доминантног положаја

Члан 9. став (1) Закона прописује да привредни субјекат има доминантан положај на релевантном тржишту роба или услуга, ако се због своје тржишне снаге може понашати у значајној мјери независно од стварних или могућих конкурената, купаца, потрошача или добављача, такође узимајући у обзир удио тог привредног субјекта на тржишту, учешће које на том тржишту имају његови конкуренти, као и правне и друге запреке за улазак других привредних субјеката на тржиште.

Члан 9. став (3) Закона претпоставља да више привредних субјеката има доминантан положај на тржишту роба и/или услуга ако на релевантном тржишту два или три привредна субјекта имају заједно тржишно учешће веће од 60,0%.

Члан 2. Одлуке о дефинисању категорије доминантног положаја даље разрађује појам доминантног положаја, те одређује да привредни субјекат на релевантном тржишту производа или услуга има доминантан положај, када се због своје тржишне снаге може понашати и дјеловати у значајној мјери независно од стварних или могућих конкурената, купаца, потрошача или добављача, и на тај начин ограничава или спречава ефикасну конкуренцију.

Члан 10. став (2) тачке а) и ц) Закона прописује да је забрањена злоупотреба доминантног положаја и то а) директним или индиректним наметањем нелојалних куповних и продајних цијена или других трговинских услова којима се ограничава конкуренција и ц) примјену различитих услова за исту или сличну врсту послова са осталим странама, чиме их доводе у неравноправан и неповољан конкурентски положај.

Члан 9. Одлуке о дефинисању категорије доминантног положаја даље разрађује облике злоупотребе доминантног положаја те одређује да злоупотреба доминантног положаја од једног или више привредних субјеката (заједнички доминантни положај), поред критеријума наведених у члану 10. Закона о конкуренцији, могу се сматрати и сљедећи:

- а) дискриминација у висини цијена (различите цијене) одређеног производа или услуге на различитим релевантним географским тржиштима;
- б) стална понуда и продаја купцима производа или услуга по нелојалним (ниским) цијенама што има за посљедицу одвраћања купца од куповине сличних производа или услуга од конкурентних добављача (тзв. «лојални» попусти-циљани продајни попусти или тајни попусти);
- ц) одређивање цијене производа или услуге испод трошкова производње са циљем елиминисања конкуренције и
- г) могућност привредног субјекта да одређује услове на релевантном тржишту с обзиром на његову понуду или потражњу што омогућује неоправдано повећавање профита;

Подносилац Захтјева у самом Захтјеву и током поступка, тврди да се злоупотреба доминантног положаја сва три ЈПО огледа у томе да су користећи доминантан положај закључили спорни споразум, те необрачунавањем ПДВ-а клијентима – корисницима намећу нелојалне куповне цијене услуге у односу на цијене које могу понудити приватни поштански оператеру у смислу члана 6. Закона о поштама БиХ, те да такви поступци доводе до различитих услова за исти посао чиме су приватни поштански оператери стављени у неравноправан и неконкурентан положај.

Конкурентијски савјет је током провођења поступка, утврдио да на релевантном тржишту курирских услуга, ЈПО БХ Поште, Поште Српске и ХП Мостар нити појединачно нити заједно немају доминантан положај (табела 1.), при чему је с обзиром на неуједначеност законских и подзаконских прописа на државном и ентитетским нивоима (у Закону о поштама БиХ дата је дефиниција курирске услуге али не и услуге брзе поште, док је у ФБиХ према Правилнику о општим увјетима пошиљка брзе поште ЕМС дефинисана као курирска услуга, а према Општим увјетима за обављања поштанских услуга БиХ и Посебним условима за вршење поштанских услуга у РС дата дефиниција пошиљке брзе поште без одређења да се ради о курирској услузи), посматрало податке о укупно оствареним приходима ЈПО који укључују и курирске услуге и услуге брзе поште ЕМС.

Конкурenciјски савјет је у току поступка утврдио да је у 2017. години на релевантном тржишту курирских услуга осим ЈПО и чланица Удружења, било још 7 поштанских оператера који су обављали наведену услугу.

У вези чињенице која се односи на необрачунавање ПДВ-а од стране ЈПО БХ Поште, Поште Српске и ХП Мостар на основу одредби Закона о ПДВ-у и Правилника о примјени ПДВ-а којим су јавне поштанске услуге ослобођење од плаћања ПДВ те да се јавним поштанским услугама подразумијевају све услуге које обављају ЈПО у складу са Законом о поштама Босне и Херцеговине, чињеница је да наведеним одредбама направљена разлика између ЈПО и приватних поштанских оператера у смислу да се примјењују различити услови код обрачунавања ПДВ-а приликом вршења поштанских услуга овисно да ли се ради о ЈПО или о приватним поштанским оператерима, при чему се није разматрало питање које се односи на врсту поштанске услуге (универзална, резервисана, нерезервисана, остале поштанске услуге), што је на крају утицало на структуру и висину цијене за извршену поштанску услугу.

Тако у Пресуди Европског суда правде број. Ц-357/07 у предмету ТНТ против *British Royal Post* у погледу ослобађања од плаћања ПДВ-а у коначници Европски суд правде наводи сљедеће: “Појам „јавних поштанских услуга“ из члана 13.А (1) (а) Шесте директиве Савјета 77/388 / ЕЕЗ од 17. маја 1977. о усклађивању закона држава чланица у вези с порезима на промет - Заједнички систем ПДВ-а: јединствена основа за процјену, мора се тумачити тако да обухвата оператере, било да су јавни или приватни, који се обавезују да ће у држави чланици осигурати цјелокупну или дио универзалне поштанске услуге, како је дефинисано у члану 3. Директиве 97/67 / ЕЦ Европског парламента и Савјета од 15. децембра 1997. о заједничким правилима за развој унутрашњег тржишта поштанских услуга Заједнице и побољшање квалитете услуге, како је измијењена Директивом 2002/39 / ЕЗ Европског парламента и Савјета од 10. јуна 2002. године.

Изузеће предвиђено чланом 13.А (1) (а) Шесте директиве 77/388 примјењује се на испоруку јавних поштанских услуга које дјелују као такве - то јест, у својству оператора који се обавезује пружити цјелокупну или дјеломичну универзалне поштанске услуге у држави чланици - услуга које нису путнички превоз и телекомуникацијске услуге, као и испоруке робе у вези с њима. Не примјењује се на испоруке услуга или робу која је у вези с њима и за које су услови појединачно договорени“

Чињеница је да је Законом о поштама чланом 6. став 1. тачка г. прописано да резервисане услуге које могу обављати само ЈПО обухватају и курирске услуге, уколико износ тарифе није десет пута већи од обичне тарифе, те да ЈПО поред тога дата могућност и да организују и обављање курирских услуга које су либерализоване и налазе се на тржишту, те у том смислу и цијене пружених курирских услуга се разликују у овисности да ли их пружају ЈПО у оквиру резервисане услуге или приватни поштански оператери као осталу услугу, односно, курирске услуге могу обављати сви оператери поштанског саобраћаја уз поштовање цјеновних ограничања у односу на резервисане услуге које су утврђене Законом о поштама БиХ ако посједују овлаштење или лиценцу издату од стране Агенције.

Међутим, Конкурenciјски савјет се у овом поступку није могао бавити рјешавањем питања усклађености поменутих закона и правилника са Законом о конкуренцији, с обзиром да је у складу са чланом 25. став 2. Закона предвиђено да су предлагачи у обавези доставити приједлоге и нацрте закона и других прописа из области које имају утицаја на тржишну конкуренцију, на мишљење Конкурenciјском савјету, што је предлагач закона пропустио учинити.

Провођењем поступка и утврђивањем чињеничног стања, као и оцјеном свих достављених доказа и документације, Конкурenciјски савјет је утврдио да ЈПО БХ Поште, Поште Српске и ХП Мостар нису имали одлучујуће тржишно учешће на релевантном тржишту курирских услуга, а понајмање доминантно, што је видљиво из података за примљеним од стране Агенције за поштански саобраћај БиХ који се односе на број поштанских оператера и остварене приходе у 2017. години као години која је претходила подношењу захтјева за утврђивање повреде Закона, из којих је видљиво да на тржишту курирских услуга дјелује 14 поштанских оператера, те да ЈПО против којих је покренут поступак немају доминантан положај.

Такођер, Конкурenciјски савјет је утврдио да су цјеновна ограничења детерминисана Законом о поштама у дијелу резервисане услуге, те да оператери у БиХ укључујући и ЈПО који пружају курирске услуге и услуге брзе поште нису дужни имати исте цијене услуга, јер се ради о двије врсте различитих услуга, те да Агенција као регулатор не прописује које цијене морају имати ЈПО а који остали поштански оператери.

Није утврђено ни постојање селективности односно различитог приступа корисницима услуга, на име, на веб страницама ЈПО налазе се објављени цјеновници, из којих је видљиво које врсте услуга пружају и по којим цијенама, те попусти које би наведени ЈПО одобравали корисницима услуга не би се могли сврстати у тзв. «лојални» попусти-циљани продајни попусти или тајни попусти.

Надаље, прегледом остварених прихода и расхода по основу пружања услуге брзе поште у периоду 2015-2018. година, евидентно је да су ЈПО БХ Поште и ХП Мостар могли оствареним приходима покривати трошкове за вршење наведене услуге, док је ЈПО Поште Српске у 2016.-2018. години пословао са губитком, те се овдје не може говорити о организованом дјеловању са циљем одређивања цијене производа или услуге испод трошкова производње са циљем елиминисања конкуренције.

Имајући у виду, да на основу законских одредби, ЈПО су почели да своје пословање усмјеравају ка процесу пружања различитих услуга, укључујући курирске услуге и услуге брзе поште, не може се подвести под могућност привредног субјекта да одређује услове на релевантном тржишту с обзиром на његову понуду или потражњу што би омогућавало неоправдано повећавање профита.

Конкурenciјски савјет је у предметном поступку испитивао у оквиру Закона о конкуренцији, а у складу са својим надлежностима прописаним истим законом, да ли је дошло до испуњења бића дјела из члана 10. став (2) тач. а) и б) Закона, те је узимајући у обзир да се злоупотреба доминантног положаја на коју Подносилац захтјева указује односи на директно или индиректно наметање нелојалних куповних и продајних цијена или других трговинских услова којима се ограничава конкуренција, примјену различитих услова за исту или сличну врсту послова с осталим странама, чиме их доводе у неравноправан и неповољан конкурентски положај као и бића дјела из члана 9. став 1. тачке а), б), ц) и г) Одлуке о дефинисању категорије доминантног положаја, утврђено је да на релевантном тржишту курирских услуга дјелује 14 поштанских оператера, те да ЈПО БХ Поште, Поште Српске и ХП Мостар, немају доминантан положај на релевантном тржишту на којем судјелују, те да исти не злоупотребљавају.

Слиједом наведеног, Конкурenciјски савјет је одлучио као у тачки 2. диспозитива овог Рјешења.

7.3. Забрањена концентрација БХ Поште, Поште Српске и ХП Мостар

Члан 12. (Концентрација)

(1) Концентрацијом, у смислу овог закона, сматра се:

а) спајање или припајање независних привредних субјеката или дијелова привредних субјеката;

б) стицање контроле или превладавајућег утјецаја једног, односно више привредних субјеката над другим, односно над више других привредних субјеката или дијелом другог привредног субјекта, односно дијеловима других привредних субјеката, и то:

1) стицањем куповином већине дионица или удјела основног капитала; или

2) стицањем већине права гласа; или

3) на други начин, у складу с одредбама закона који регулирају оснивање привредних субјеката и њихово управљање;

ц) заједничко улагање на дугорочној основи, два или више независних привредних субјеката, који дјелују као независан привредни субјекат.

(2) Стицање контроле у смислу става (1) овог члана остварује се путем права, закључивањем споразума или другим средствима којима један или више привредних субјеката, било посебно, било заједнички, узимајући у обзир све правне и чињеничне околности, стичу могућност остваривања доминантног утјецаја над једним или више привредних субјеката.

Члан 13. (Забрањене концентрације) Забрањене су концентрације привредних субјеката које као резултат имају значајно нарушавање ефикасне тржишне конкуренције, на цијелом тржишту Босне и Херцеговине или на њеном значајнијем дијелу, а посебно којима се ствара нови или јача постојећи доминантни положај.

Члан 14. (Укупни приход за контролу концентрације)

(1) Намјеравану концентрацију привредних субјеката, из члана 12. став (1) овог закона, учесници концентрације су обавезни пријавити, и то када су испуњени сљедећи услови:

а) да укупни годишњи приход свих учесника концентрације остварен продајом роба и /или услуга на свјетском тржишту износи 100.000.000 КМ по завршном рачуну у години која је претходила концентрацији;

и б) да укупни годишњи приход сваког од најмање два привредна субјекта учесника концентрације остварен продајом роба и /или услуга на тржишту Босне и Херцеговине износи најмање 8.000.000 КМ по завршном рачуну у години која је претходила концентрацији, или ако је њихово заједничко учешће на релевантном тржишту веће од 40%.

Подносилац захтјева у свом захтјеву наводи да су ЈПО закључивањем *Споразума о преносу пошиљака брзе поште* извршили и забрањену концентрацију у смислу члана 13. а у вези са чланом 12. став 1. тачка ц) Закона о конкуренцији, те да су на основу члана 14. став 1. тачка б) у вези остварених прихода за пријаву концентрације, ЈПО били дужни пријавити овакав облик концентрације.

Конкуренцијски савјет је у вези наведеног, разматрао одредбе предметног Споразума, те утврдио да се наведеним Споразумом регулише пренос пошиљака брзе поште односно начин пријема, превоз и уручење пошиљака брзе поште, посебне услуге са пошиљкама брзе поште, цијене услуга и накнада између оператера, рокови преноса и накнаде штете, те је тако између осталог одређено да сваки оператер одређује износ цијене услуге за примљену пошиљку на свом подручју, да накнаде за уручење односно пријем пошиљке од другог оператера износи

3,00 KM по пошиљци, да се обрачун између страна Споразума сачињава мјесечно на бази усаглашених података, те да су утвђене тачка размјене и вријеме уручења закључака брзе поште.

Заједничко улагање (joint venture) се у литератури дефинише као уговорно повезивање два или више учесника на тржишту у циљу остваривања одређеног заједничког пословног подухвата, тако што уговорне стране заједнички улажу средства у пословни подухват, дијеле ризик и добит, и заједнички доносе одлуке док подухват траје (Стефановић, 1998: 515 и 516; Церовац, 2010: 198).

Имајући у виду наведено, односно да наведени споразум регулише односе између ЛПО у вези преноса пошиљака брзе поште, те да сваки ЛПО понаособ одређује износ цијене за примљену пошиљку и у обавези је да плаћа накнаду за уручење односно пријем пошиљке од другог оператера, да ЛПО остварују различите приходе од пружања услуга брзе поште, односно не дијеле ни ризик ни добит, не може се сматрати заједничким улагањем на дугорочној основи, два или више независних привредних субјеката, који дјелују као независан привредни субјекат у смислу члана 12. став 1. тачка ц) Закона о конкуренцији, те чињеница да се не ради о концентрацији, те да се наведеним споразумом не ствара нити јача постојећи доминантан положај, нису испуњени ни услови прописани чланом 13. Закона о конкуренцији.

Слиједом наведеног, Конкуренцијски савјет је одлучио као у тачки 3. диспозитива овог Рјешења.

8. Трошкови поступка

Чланом 105. став 1. Закона о управном поступку је прописано да у правилу свака странка сноси своје трошкове поступка (који укључују и трошкове за правно заступање), а чланом 105. став 2. истог Закона је прописано да када у поступку учествују двије или више странака са супротним интересима, странка која је изазвала поступак, а на чију је штету поступак окончан, дужна је противној странци надокнадити оправдане трошкове који су настали у поступку.

Према одредби члана 105. став (3) Закона о управном поступку трошкови за правно заступање надокнађују се само у случајевима кад је такво заступање било нужно и оправдано.

Чланом 108. став 1) истог Закона је прописано да у рјешењу којим се поступак завршава, орган који доноси рјешење одређује ко сноси трошкове поступка, њихов износ и коме се и у којем року имају исплатити.

Конкуренцијски савјет је приликом израчуна укупних трошкова поступка, узео у обзир одредбе Закона о управном поступку, и Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 22/04 и 24/04) (у даљем тексту: Тарифа).

На усменој расправи одржаној дана 25.04.2019. године, пуномоћник БХ Пошта и представници ХП Мостар су приложили уз записник и захтјеве за надокнадом трошкова поступка.

На основу предњег, пуномоћник БХ Пошта је тражио трошкове поступка у укупном износу од 1.591,20 KM са укљученим износом ПДВ-а, и то за Одговор на Захтјев за покретање

поступка 240,00 КМ+ПДВ, поднесак – додатно појашњење чињеничних навода из одговора - 240,00 КМ+ПДВ, приступ на усмену расправу дана 25.03.2019. године - 420,00 КМ+ПДВ, приступ на усмену расправу дана 25.04.2019. године - 360,00 КМ+ПДВ и трошкови паушала (принтања, копирања, поштарина) -100,00 КМ+ПДВ.

Имајући у виду горе наведене одредбе, Конкуренијски савјет је у цијелости прихватио захтјев пуномоћника БХ Пошта за накнаду трошкова, те будући да се ради о нужним и оправданим трошковима, у смислу члана 105. став (3) Закона о управном поступку, Подносилац захтјева на чију је штету поступак окончан, дужан је пуномоћнику БХ Пошта надокнадити трошкове настале у поступку у износу од 1.591,20 КМ.

ХП Мостар је у предметном поднеску затражио надокнаду трошкова поступка који се односе на трошкове превоза представника ХП Мостар на релацији Мостар-Сарајево-Мостар ради присуствовања усменој расправи која је одржана дана 25.03.2019. године у износу од 182,00 КМ и 25.04.2019. године у износу 182,00 КМ, односно у укупном износу од 364,00 КМ. Наведени трошкови превоза представљају 35% важеће цијене бензина за сваки пређени километар пута у одласку и повратку запосленика ради приступа на усмену расправу.

Имајући у виду горе наведене одредбе, Конкуренијски савјет је у цијелости прихватио захтјев ХП Мостар за накнаду трошкова, те будући да се ради о нужним и оправданим трошковима, у смислу члана 105. став (3) Закона о управном поступку, Подносилац захтјева на чију је штету поступак окончан, дужан је ХП Мостар надокнадити трошкове настале у поступку у износу од 364,00 КМ.

Подносилац захтјева, као ни Поште Српске нису доставили захтјев за надокнадом трошкова поступка.

Слиједом наведеног, Конкуренијски савјет је одлучио као у тачки 4. диспозитива овог Рјешења.

9. Административна такса

У складу са чланом 2. тарифни број 107. став (1) тачка ф) и тачка г) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкуренијским савјетом („Службени гласник БиХ“, број 30/06, 18/11 и 75/18) Подносилац захтјева је на ово Рјешење обавезан платити административну таксу у износу од 3.000,00 КМ у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.

10. Поука о правном лијеку

Против овог Рјешења није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објављивања овог Рјешења.

Предсједница
Мр. Аријана Рагода - Дражић

